CRUCIADA ROMÂNISMULUI

SAPTAMANAL DE LUPTA POLITICA ŞI SPIRITUALA

APARE JOIA | **Director: MIHAIL STELESCU** | **ANUL II, Nr. 56**

Manuscrisele nepublicate se ard. | Redacţia şi Administraţia: Cale a Victoriei, 142 | Telefoane: 4-28-86 şi 3-25-27

Pantomimă naţional-ţărănistă

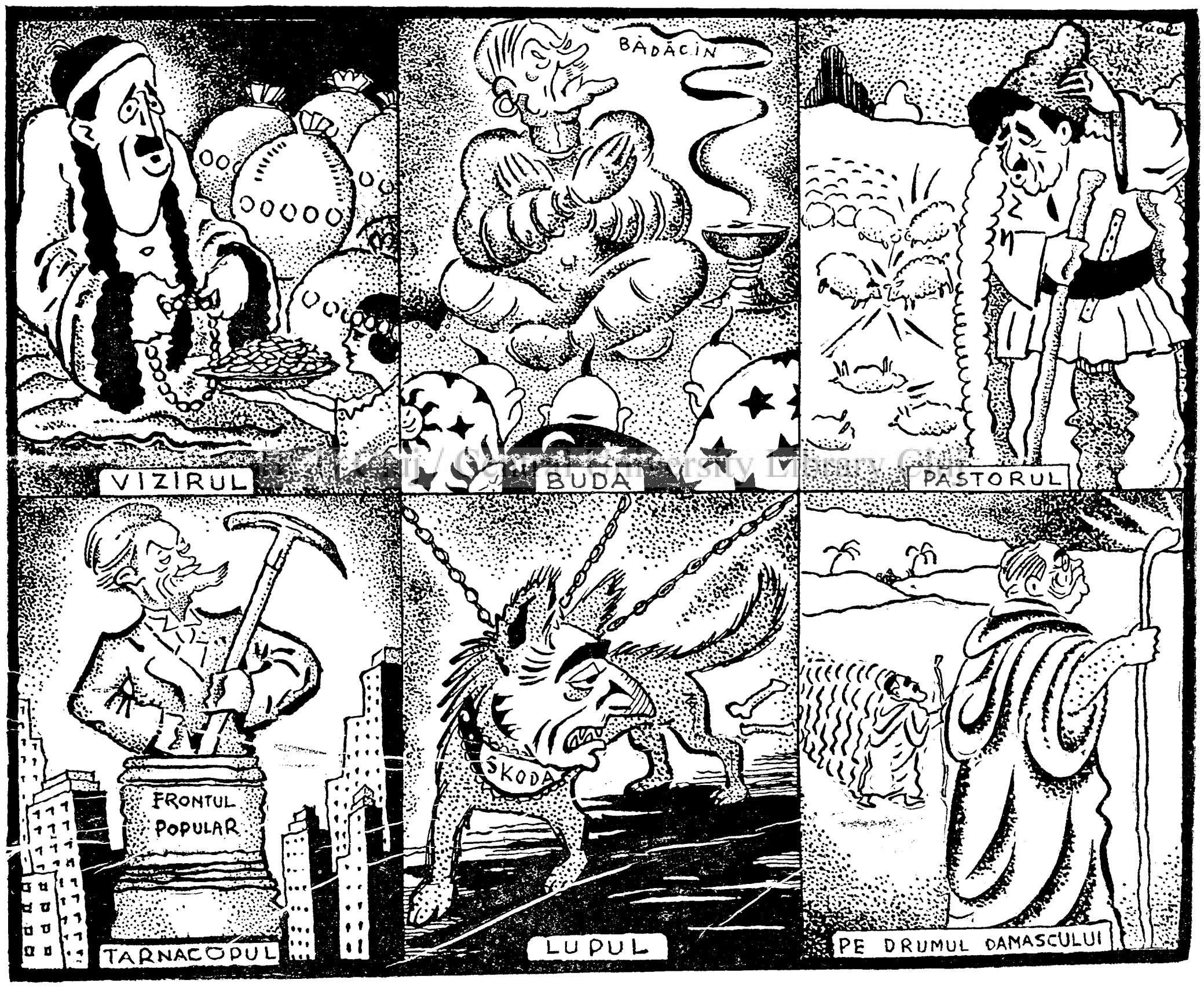

Pentru început prezentăm vedeţele. Filmul va rula în sălile: Dacia, Bădăcin, Topoloveni, Arsura, Str. Corăbiei şi dealul Patriarhiei

Desen de NICOL

Semnează: Mihail Stelescu, S. F. Picka, Const. Caragea, Focioni Miciacio, Virgil Treboniu, Veniamin Precup, Paul Bărbulescu, Ion-Aurel Manolescu, Mircea Mateescu, Nicodim Ion Matei, Vasile C. Dumitrescu, Mircea Basarab, Marius Bejan, Constantin Coman, Toma Alexandrescu, etc.

SPORT — CRONICI — DESENE

8 pagini ■ Joi 9 Ianuarie 1936 ■ **2 Lei**

CRUCIADA SPORTIVĂ

O retragere cu cântec

Cimentarea prieteniei între popoare nu se face decât pe baza unei complecte şi reciproce cunoaşteri. Când o naţiune nu cunoaşte pe celelalte, nu i se poate pretinde o înţelegere, nu îi e însă, nici permis, a le discuta după opinii interesate, anumite atitudini. Mişcarea sportivă e un ideal mijloc de cunoaştere, deoarece prin ea se menţine un contact permanent şi se dă astfel naştere, acelei legitime curiozităţi omeneşti.

Din aceste motive, a luat fiinţă acum câţiva ani, Cupa balcanică.

Iată însă că astăzi, Jugo-Slavia se smulge din acest bloc ce se dovedise mai mult sau mai puţin armonios şi trânteşte sgomotos uşile în nasul foştilor săi prieteni. Deşi gestul e regretabil şi lipsit de sportivitate îşi găseşte — într'o oarecare măsură, o explicaţie, dar e şi condamnabil, deoarece e o atitudine repetată.

Prima dată, această retragere sa produs cu ocazia turului ciclist al României, iar a doua oară, acum din cupa balcanică. Care sunt motivele invocate la această a doua bosumflare?

După ei, destul de serioase, în să nesincere: după cum se ştie, balcaniada foot-ball-istică dela Sofia s'a terminat cu un scandal. Sârbii au câştigat cupa, însă, bulgarii — cari se credeau învingători indiscutabili — nu au vrut să le-o dea, pur şi simplu, fie de frica mardeiaşilor zarzavagii sportivi, fie din cauza siguranţei că nu o vor mai întâlni.

S'au făcut intervenţii la F. I. F. A., dar fără nici un rezultat, încăpăţânarea bulgarilor e proverbială, mai iute îi vei face să mănânce o funie de ceapă, de cât să zică da, când au spus odată nu.

De aici, a pornit nemulţumirea, sârbii pretinzând ceeace li se cuvenea, iar bulgarii nevoind să cedeze un lucru, care în mod normal nu le aparţine.

Cearta a culminat cu retragerea din cupă a Jugoslaviei, fapt, care s'a produs săptămâna trecută, când F. R. F. A., a primit o adresă în acest sens, din partea forului sârbesc de specialitate.

Pentru România — care e organizatoarea pe acest an, a competiţiei balcanice — e o lovitură greu de suportat deoarece e aproape sigur, că cheltuelile ce se vor face nu vor putea fi acoperite dacă cel mai important match, România—Jugoslavia nu se va mai disputa. Totuşi, cu toate riscurile, va trebui să mergem mai departe, purtând în mână făclia înfrăţirii tineretului de azi şi a naţiunilor de mâine.

Retragerea Jugoslaviei nu trebue să ne pună pe gânduri, în locul ei, va trebui să fie acceptată Turciei sau eventual Albaniei, cu atât mai mult, cu cât vecinii noşri sud vestici, cred că prin plecarea lor, Cupa balcanică se va desfiinţa.

Dar Jugoslavia e — după cum am spus — nesinceră pentru că în timp ce se retrage pufuind din cupa balcanică, face demersuri pentru acceptarea ei în aceea a Europei centrale. Or după cum se ştie, regulamentul acestei cupe spune clar, nici o ţară nu va fi acceptată în această competiţie, dacă participă în alta şi dacă nu face parte din Europa centrală.

Se svoneşte chiar, că comitetul cupei întrunit într'o şedinţă specială, ar fi acceptat cererea Jugoslaviei, cu condiţia de a fi aprobată şi de forul internaţional.

Relativ la această cerere adresată căre comitetul F. I. F. A., „Le matin" de săptămâna trecută a publicat o notiţă, prin care spune că petiţionarii cred în reuşita cererei lor, bazaţi pe faptul că au părăsit SPECIAL pentru aceasta, competiţia balcanică.

Iată deci adevărul, asupra acestei chestiuni, dacă jugoslavii voiau să părăsească balcanii şi să treacă în Europa centrală, nu o puteau face oare şi fără a mai recurge la asemenea trucuri? Noi credem că da. Ar fi fost poate şi mai onorabil.

Deşi retrasă, Jugoslavia — după cum a specificat şi în nota remisă federaţiei de fott-ball — nu va rupe relaţiile sportive cu România.

Contactul se va menţie prin Cupa Carol II, care se va disputa odată pe an după sistemul tur şi retur.

In acest an, s'a hotărât ca primul match să aibă loc la Bucureşti în ziua de 10 Mai, iar al doilea la Belgrad, în ziua de 6 (şase) Septembrie.

După cum se vede, România nu are nimic de pierdut, din contra va menţine relaţiile mai regulat, aşa că propunerea pe care o făcea anumită presă, de a ne retrage şi noi, nu are nici un sens.

România — din contră — e obligată de împrejurări a rămâne mai departe singura ţară din Balcani, care să se poată mândri că prin eforturile sale, va reuşi să dea viaţă unui colţ al Europei sportive şi aceasta nu prin vorbe, ci prin fapte.

Să o vedem deci la lucru.

TOMA ALEXANDRESCU

Interview cu Steluş Săvulescu

Unde te-ai născut?
La Bucureşti.

Când?
In 1912, la 7 Februarie.

Ce amintiri păstrezi asupra copilăriei?
Multe şi triste, de sub vitrega dominaţie nemţească; prefer însă, să le păstrez pentru mine.

Cum te-ai hotărât să joci foot-ball?
Am început să joc, după îndemnul tatălui meu, care nu voia să ajung o haimana.

La ce vârstă?
Începând dela 7 ani.

In ce club?
La început în Dacia, iar după fuziunea cu Unirea, în această combinată, la care joc şi azi.

Inti amintesti ceva despre debut?
...Doar că din trei pase ale mele s'au marcat trei goaluri... e mult de atunci, eram un pici pocit şi ...cu picioarele sucite.

Dela început joci extrem stânga?
Nu, întâi am jucat inter dreapta, apoi am trecut prin toate posturile — exceptând pe acela de portar — şi m'am oprit pe stânga, în urma plecării din club a titularului şi predecesorului meu.

Joci pentru sport, sau din interes?
Până acum trei ani, eram un idealist incorigibil însă, două accidente destul de grave şi apoi necesităţile şcolare, m'au făcut să accept un mic ajutor bănesc totuş, dragostea de club e mai mare decât... interesul.

Care ţi-a fost cel mai frumos match din carieră?
Acela în care am învins pe D. V. A. cu L—0; goalul a fost marcat de mine lui Creţeanu, în ultimele minute de joc. De atunci, am început să fiu simpatizat de public.

Dar că veni vorba de public, o galerie ostilă te impresionează?
Deloc, joc cu acelaş calm şi când îmi e favorabilă şi când îmi este ostilă.

Cari sunt asii galeriei brăilene?
In primul rând Mazamet, un grecu dela Ploeşti, Manole şi cei... patru evangheliştі, Ghiţă-Sulă-Staicu şi Pavălache cari pot oricând rivaliza cu galerie bucureşteană.

O înfrângere a clubului tău te impresionează?
Desigur, au fost unele după care am plâns, deşi această manifestare nu e demnă de un sportiv.

Esti sau nu pentru românizare?
Hotărât, da. Cred că elanul românesc surclasează technica maghiară. De altfel, sa văzut aceasta în matchul cu Polonia.

Ceva despre extremele stânga din ţară.
Dobay e cel mai bun; îmi place pentrucă practică un joc excelent şi e de o modestie proverbială. Apoi... Căpuşan e iarăşi o bună extremă, dar fără veleităţi de internaţional.

Mai practici alte iocuri sportive?
Da, partinaj, ciclism — nu trebue să uiţi; că sunt în metropola ciclismului românesc — şi atletism. Steluş îşi aprinde o ţigară.

Fumezi?
Destul de mult.

Nu-ţi face rău?
Ţigările Carpaţi şi Sport, nu sunt prea tari, ca să-mi dăuneze.

Literatua îţi place?
Foarte mult, în special cea clasică.

Ia spune-mi, ai succese în lumea sexului slab?
Steluş lasă ochii în jos ca un vinovat surprins în flagrant delict — nu am mai insistat.

Care e scopul vieţii tale?
Să reuşesc a creea ceva... indiferent ce.

GRIG. D. TIBERIU

In aer, în apă şi pe pământ

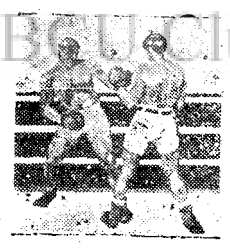

Boxul românesc, a călcat cu dreptul în noul an. Strălucita victorie repurtată de Toma Aurel asupra fostului champion mondial la categoria muscă, Young Peretz şi actualul pretendent al titlului imediat superior pune într'o lumină foarte favorabilă championul român. Urăm compatriotului nostru să poarte mai departe, cu aceeaş cinste, culorile şi vitalitatea României.

Un cuvânt de laudă se cuvine lui Sandu Ion a cărui admirabilă comportare pe ringul parizian ne poate face decât cinste cinste nouă şi aduce glorie lui.

● *Contrar svonurilor trâmbiţate prin presă, Primo Carnera nu a fost trimis forţat pe front, ci s'a înrolat ca voluntar şi a fost dat la artilerie.*

● *Championii mondiali de box:*

Grea: Jim Broddok
Semi grea: Lewis
Mijlocie: Marcel Thil
Semi mijlocie: Barney Ross
Uşoară: Tony Canzoneri
Pană: Vacaut
Cocoş: Sangchili
Muscă: Benny Linch.

● *Championii Europei:*

Grea: Pierre Charles
Semi grea: Karl Lazek
Mijlocie: Marcel Thil
Welter: Seeling
Uşoară: Venturi Erico
Pană: M. Holtzer
Cocoş: Dubois
Muscă: Kid David.

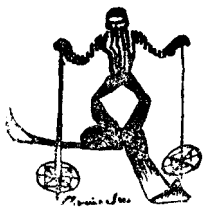

Săptămâna trecută, Telefon Club a susţinut ultimul match din turul Cupei Europei şi a cedat cu 3-1 formaţiei E. K. E. din Viena. In urma acestui rezultat hockey-iştii societăţii de telefoane pe lângă faptul că au pierdut orice şansă de a mai ocupa un loc onorabil, au toate şansele de a sfârşi ultimii în clasament, a cărui fizionomie e următoarea:

1) BKE.	4	2	1	1	9	9	5
2) Rapid	3	1	1	1	9	8	3
3) EKE.	2	1	1	0	4	2	3
4) Tel. Club	3	0	1	2	4	7	1

● *La 21 Ianuarie, echipa olimpică de hockey pe ghiaţă a Japoniei, va juca la Bucureşti contra reprezentativei noastre naţionale.*

In fiecare număr...

Mulţimea delira şi pe buna dreptate. Formaţia românească reuşise să termine victorioasă.

— Domnule, formidabil, nici nu m-aş fi gândit.

— Ei, parcă trebuia să te gândeşti d-ta, ca să bată.

— Ba te rog, să fim sinceri, după acel 3-0 de eri, Venus era sigur condamnat.

— De dumneata poate.

— Ba, eri dansarăm... nu ţi-am spus eu, tot Venus e tatăl lor.

— Ce Venus bă, dacă n'ar fi fraţii Vâlcov i-ar bătea şi Criclop.

— Fugi, bă, fiţi-ar ăia ai dracului de oborchi, i-a întors Libertaşul pe dos. Află tu de la mine, că batem Arsenalul la Bucureşti.

— Şi mâncaţi bătae de la Tricolor la Ploeşti.

— Ghinion bă ghinion.

— Da o mai fi şi prostie.

— Nu, că aia-i toată'n obor.

— La dreptul vorbind, au meritat victoria.

— Eiii... să-l fi avut ei pe Lupu pe stânga...

— Cu Lupu nu pot sta de vorbă, decât d'n balcon.

— ?!?

— Ce te uiţi aşa, nu-ţi vine să crezi? Te albeşte cu scuipat când discuţi cu el.

— N'a fost Oacă în formă, că mai marca cel puţin trei goaluri.

— Ci formă, ci formă c'a fost prost şi gata.

— Aa, dar să-ţi spun ceva interesant.

— După cum ştii, eu sunt prieten cu el. Săptămâna trecută m'am hotărât cu un alt amic să-i jucăm o festă.

Zis şi făcut, aranjez eu ca să îl prezint drept un francez, să vedem ce face. Hotărâm apoi o zi şi ne întâlnim. Noroc Motoroi îmi dai voe să-ţi prezint un amic, student francez.

— Da?.. Motoroi.

— Comen?

— Imi pare bine d-le Coman.

— Vouz etes joueur?

— Ce zice?

— Intreabă dacă eşti jucător

— A nu, nu... foot-ball-ist.

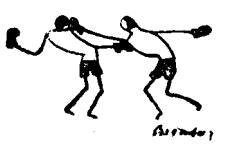

Rally-ul internaţional dela Monte Carlo, a întrunit adeziunea a 104 concurenţi.

România va fi reprezentată de Barbu, Neamţu, Vintilă Frumuşanu, Marin Butculescu Gheorghe Ghika, lt. col. Berlescu, ing. Pietro Moccia-Zwecker, cari vor pleca din Bucureşti şi Petre Cristea, Ionel Zamfirescu, cari vor lua startul de la Atena.

Din cei 170 concurenţi ce au participat anul trecut 66 s'au reţinut de la concurs.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1935 în amintire și în bilanțuri

Imi dau seama acum, după ce s'a dat pe față tot ceiace confrații noștri întru Cronică literară au putut spune despre concluzia și importanța culturală a unui an sfârșit, dece afirmarea temperamentului creiator românesc se naște și se propagă atât de greu, și mai ales cât de puțin am parcurs din drumul pe care spiritualitatea, încăpută în hotarele mintale ale generațiilor trecute, merge agale spre celebrizare.

Mai ales anul acesta, după ce am cetit cum și ce înțeleg oamenii noștri de litere, cu glas oarecum autorizat, să insemneze, deci să propună ca valoari călăuzitoare în stima generală, din produsul și din evenimentul artistic al unui an, am trăit un moment de panică, și am căutat cât mai răbdător printre semnăturile multe care s'au angajat să recenzeze substanța sufletească a lui 1935 — pricepere și adevăr.

*

Săracul an care trecu... Cetitorii care urmăresc aceste coloane știu desigur, cât de puțin iubim polemica...

Sunt convins de efectul negativ și de sterpitatea discuțiunilor pe temei literar, pentrucă sunt convins că titularii coloanelor de critică literară, chiar atunci când probează oarecare pregătire, cred atât de mult despre punctul de vedere pe care și l-au însușit, încât susținerea lui echivalează cu rezistența instinctuală a conservării, pe poziția intransigentă a surâsului superior, și totodată cu insăși rațiunea efortului zilnic al fiecăruia. Criticul nostru nu înțelege să-și potrivească posibilitățile după chemarea sensurilor pure ale artei, criticul nostru nu știe mai ales să-și neutralizeze ambiția și să-și atenueze cerbicia în fața unor adevăruri sufletești care nu-i aparțin în proprietate exclusivă. Deaceia chiar atunci când s'a întâmplat să urmăresc o polemică fără invective și fără huiduieli, încă am cetit în corectitudinea plată, în falsele reverențe și în sinuoasele fandări pe care combatanții, încordați pe citadela interioară a perseverenței cu aromă doctă, și le făceau doar ca să-și probeze „bunele intenții, — amabilitatea nerodnică a unor oameni neserioși și nepătrunși de destinul cultural al unei națiuni. Să mi se arate o singură discuție în presa literară din care unul dintre susținători să fie recunoscut celuilalt justețea opiniunilor, și încep să sper în salvarea acestui neam din anonimatul și din negura firii noastre restrânse, puține, mici...

Incât, observațiunile noastre sunt fără răspuns și fără nădej de...

*

Săracul an care trecu... Pentru d. G. Călinescu de pildă, el s'a tradus printr'o enumerare de fișe, cu caracter familiar, unde alături și frățește, își cedau rândul pentru a caracteriza „evenimentul literar al anului" autorași minori și indezirabili pentru literatură română, cu scriitorii de veritabilă contribuție. D-sa n'a uitat să insemne că anul trecut d. M. Sebastian de ex. a scos o broșură imundă („Cum am devenit huligan"), a fost lovit însă de amnezie atunci când a trebuit să scrie că în 1935 a murit poate singurul autor al generațiilor actuale care va supraviețui secolelor pentrucă ne-a introdus în universalitate. Anume:

Panait Istrati!...

D. Călinescu să-mi ierte violența, am recenzat cu plăcere vo lumele d-sale, dar mi se pare că mă aflu în fața unei rele credinte. Un alt critic, d. Pompiliu Constantinescu crede a stabili o continuitate de linie epică între Duiliu Zamfirescu, Rebreanu, Stere și... Mircea Eliade. La rându-i, în loc să forțeze paralele între scriitori atât de organic distincți și care scriu sub constelații spirituale atât de diferite, ar fi putut, atunci când a pomenit de de „orginalitatea prozei noastre" să nu uite că acelaș Istrati a vărsat apele psihicului autohton în fluviul umanității de pretutindeni.

Trecem peste exercițiul de stil pe care îl face d. Petru Manoliu în „Credința" pentru a menționa emerita și surprinzător de obiectiva cronică a d-lui Nicolae Roșu în numărul de anul nou al ziarului „Curentul".

Am fi dorit însă, tot mai adâncită și mai mușcătoare, o verificare a substanțelor.

*

Am înțeles să se facă o recapitulare anuală a culturii. Aproape toți recenzenții au început să scrie însă, lamentându-se că „trebue să facă față acestei tradiții", prin aceasta chiar, abstrăgându-se dela singura indatorire a criticului literar.

Căci sunt de acord că, în urmărirea de fiecare zi sau de fiecare săptămână a cărților apărute, greu poți găsi un moment de popas, prin aceasta înțelegând un moment în care să nu fii obligat să discuți, chiar defavorabil, volumul venit la întâmplare din oficina editurilor dornice de apariție, înfometate să-și populeze vitrinele ori sa-și inscrie, satisfăcător, numele firmei, pe un volum nou, care are drept paravan de susținere semnătura unui autor vechi.

Sfârșitul anului însă, este momentul solemn când criticul nu-și mai aparține, dar mai cu seamă nu se mai împarte între îndatorirea periodică de a informa mărunt, publicul, adică atât de mărunt cât de îngust este orizontul emotiv al fiecărei cărți de care se ocupă și nevoia de a desprinde norme ori granițe culturale. Sfârșitul unui an, trebue să îl găsească pe critic departe de urzeala prietenilor, departe chiar de obicinuința deprinderilor sale de scriitor cu coloană limitată. Este singura ocazie în care criticul literar trebue să devină preot păgân și să oficieze, înfigând adânc bisturiul, în jertfa strădaniei de un an a sufletului colectiv. Căci, la capătul unui an, criticul e dator să explice publicului nu doar procesul de sinteză al cărților apărute, dar procesul de pătrundere, acel proces de endosmoză și exosmoză care are loc, tainic, între viață, între creiator și celălalt versant al vieții, adică publicul cetitor, factorul receptiv.

La capătul unui an, criticul nu trebue să-și adune cunoștintele, dar să-și îndrepte mintea în afară de limita timpului său și să privească dincolo de limanul unei generații și să anunțe înaintașilor, cu degetul pe conștiința și pe pregătirea lui, semnalele de alarmă spirituală care s'au tras dealungul unui timp împlinit. Este momentul când criticul riscă mai mult decât în orice altă manifestare a scrisului său, pentrucă de astă dată i se cere să devanseze deceniile și să se rupă, pentru câteva ceasuri, din contingența, lipsită de interpretare dar probantă de infecunditate calitativă, a vitrinelor cu cărți.

Modest, nu ne rămâne spațiu decât să anunțăm, deocamdată că anul 1935, din punctul de privire al temperamentului creiator bătșinaș, căci acesta este esseul pe care noi îl propunem la isprăvitul anului — se resimte de o chinuitare absență: moartea lui Panait Istrati.

Care este randamentul generației noastre, privită din unghiul sugestiilor făcute, cât de departe sonorizează eforturile scriitorilor anului 1935 accepțiunea temperamentului creiator, propriu nouă, iată un cuplu de probleme asupra cărora socot de a mea datorie să revin.

Se va vedea, poate, cu acea ocazie, că pentru cunoașterea și stabilirea zărilor mici și cenușii ale orizonturlor noastre culturale, efortul unui C. Barcaroiu, G. M. Zamfirescu și al multor alți „nesocotiți" de o anumită critică, devine valabil și se inscrie cu adâncimi proprii.

MIRCEA MATEESCU

VENIAMIN PRECUP — Botezul lui Iisus

CRONICA LITERARA

I. AL. BRĂTESCU-VOINEȘTI: Din pragul apusului. N PORA: O ulcică la taica, nuvele.

Cred că nu există nimic demn de luat în seamă decât privirea înapoi a omului care a experimentat cu viața. A omului care *poate spune* că a experimentat sensul anilor trăiți, le-a înțeles gustul și le-a aflat substanța.

In literatura noastră, greu va mai apare un scriitor ca *Brătescu-Voinești*, adică un spirit în care puterea de emotivitate să fie produsul puterilor firii, și totodată extractul nedeformat al granițelor realității. Imi stărue în amintire îndemnul pe care îl adresează acest scriitor generației noastre: de a scrie *clar*, de a scrie mai ales fără artificiul formelor parcurgând aderent realitățile obicinuite pe cărarea care duce înspre adevăr.

De fapt, toate cărțile lui *Brătescu-Voinești* sunt o serie de destăinuiri. De astă dată însă, și *„în pragul apusului"*, spovedania este nemediată beletristic, deci directă și însoțită de o interpretare a autorului, socotită a înțelege semnificația unei opere și a unei vieți. In noul volum, *Brătescu-Voinești* nu adaogă nimic operei sale literare, decât, ajuns în asfințitul anilor, încearcă să deslușească traectoria parcursă cândva, și să sugereze, — situat pe versantul, care coboară raza ochiului îndărăt, către priveliștea unui suflet încă nedescumpănit de ajungerea din urmă a noilor generații, — criterii și gânduri valabile oricând.

Mă refer la ceiace este de *inedit* propriu zis, în volum, adică la *„Conferința"* autocritică, la *„Luceafărul"* și la *Inseninarea"* de care un spirit, deși fără multă cultură filosofică, dar cu o caldă filosofie a vieții, — se simte cuprins, acum, la capătul drumului..

Pentrucă *„Amintirea dureroasă"* de ex. sau *„Moș Vasile Drozman"*, regăsesc neștirbită temperatura sufletească a creiatorului lui *„Niculăiță Minciună"*. De aceia recomand și las în seama cetitorului să-și dea avizul și toată accepțiunea pe care le poate căpăta invitația, din nou, a scriitorului *Brătescu-Voinești* în câmpul sufletesc al celuia care a introdus nepieritor, în literatura noastră, caracterologia *„inadaptabilului"*...

Mă interesează și însemn, cum am zis, partea de inedit a cărții. Căci *Brătescu-Voinești* vorbește aici, cum nu speram *mai pe față*, despre sine și despre scrisul său. Iată de pildă un scriitor care își refuză din capul locului rolul de a fi operant prin opera sa, în efecte sociale.

„M'am mulțumit a aduce cititorului o clipă de uitare de sine, un zâmbet, sau o lacrimă de îndulcire pentru suferințele altora"..

D. Brătescu-Voinești se ridică însă, împotriva generației tinere de scriitori și o condamnă vehement, pentrucă *„se duc să-și caute subiectele în substraturile drojdiei societății"*, iar *„activitatea, bucuriile și durerile oamenilor normali nu-i interesează, zugrăvirea lor le pare banală, lipsită de interes"*, etc.

D. Brătescu-Voinești nu are dreptate deplină.

Dece caută d-sa să promoveze în rândurile tinerilor posibilitățile de creație pe care personal le-a stăpânit magistral și cărora, în cazul când le-a dat în cărțile d-sale o maximalitate de emoție, nu li se mai poate adăoga nimic, fără să apară ineficient?

Apoi, nu crede d. *B. V.* că scriitorul tânăr trăiește sub o constelație de simțire mai puțin patriarhală ca cel de ieri și ca atare se resimte de un *temperament cultural* cu o cauzalitate și o formațiune spirituală proprie?

*

Seriam într'o cronică trecută discutând ultimul roman al d-lui *Mihail Sadoveanu*: *...„Am ajuns la concluzia că trebue să judecăm literatura vitrinelor românești, dintr'un punct de vedere sanitar... Literatura română de astăzi este bolnavă... Nu se poate vorbi, totuși, de o lipsă de conținut. Dar de o diluare a acestuia, până la desubstanțializare și de o subțiere a emoției creiatoare până la acea stare de incertitudine a materialului sufletesc, dela care urmează prelungita mare moartă a unor pagini, ce se călătoresc doar în virtutea inerției căpătată din sursa puțină a începutului, dar care nu mai au nimic a face cu ceiace odată a fost moment de trăire spirituală... Suntem pentru o revenire la nuvelă!!..*

Astăzi, îmi pare bine că mă întâlnesc în aceste coloane cu *N. Pora*, în primul rând, pentru că d-sa ține, prin structură și vecinătate de generație, de acelaș meridian literar cu *Mihail Sadoveanu*.

Imi place să reiau o reflecție făcută cu ocazia unui roman neisbutit, acum, după ce am parcurs un volum de însemnări epice, prevăzute în cadre mici, dar sonorizând ecouri firești și limitate de însăși linia de înțelegere și de accepțiune a genului. Sunt de acord, mai cu seamă cu respirația calmă și ponderată în care *N. Pora*, stăpânind un condei care vine de dincolo de anii noștri, își potrivește povestirea, întrunind în capacități de sine stătătoare, efecte certe, și acordând suprafețelor marative dar atâta slovă câtă încape în dimensiunea redusă a unei amintiri, ori a unei impresiuni venită fără complicații dar cu tâlc.

„O ulcică la taica" ne arată un *N. Pora* rămas credincios unităților de măsură care-i alcătuesc cartea de vizită a celor peste 15 volume date la iveală de acest autor.

Ni s'a părut însă, în unele bucăți, oarecum prea accentuată doza de anecdotic, deaceia îmi înclin preferințele către partea de material cu colorit autochton ce se leagă genetic cu *„Intr'o noapte pe Bărăgan"*, — și în care incitația emoțiunei este în chip discret lipsită de fabulație și de artificiu.

— m. m. —

Digitized by Central University Library Cluj

Cărţi. Probleme. Idei

Gestul eroic al lui Koloman Mikszath

de VIRGIL TREBONIU

Suntem într'o epocă făcută după gustul celor ignoraţi şi temători. Mai mult, — orice scriitor român scrie pentru elită şi pentru acele valori culturale cari ştiu să laude. Câteodată mi-e frică să mai citesc laude, sau să mă 'ntreb dacă acestea le merită acei ce n'au nevoie de asemenea lucru ieftin şi prost. Cititorul n'are de unde să ştie, că sunt „poeţi" şi „scriitori" români, care n'au ce mânca, cari se luptă în aşa fel cu viaţa până cad sleiţi de oboseală şi inspiraţie. Sunt mulţi cari au lucrări de valoare semn de întrebare pentru viitor şi pentru cinstea şi corectitudinea artei. Că viaţa literară nu-i o veşnică biruinţă, — nu-i şi pace! Ce trebuie să facem atâta duşmănie şi vorbărie.

Cine îşi ia sarcina să descopere o „epocă literară", să-i fie de bine şi „la mulţi ani"... Dar cine cu tristeţe şi amărăciune, spontan, descoperă „plagiate ordinare", se poate numi cu adevărat „scriitor model". De ce e vorba? Apoi d. I. Aurel Manolescu, un tânăr şi talentat prieten a întrebat pe un frate mai mare întru literatură, pe d. Liviu Rebreanu *dacă nu cumva a greşit? Şi care va fi omul fără greşală? Ce a făcut domnul* Liviu Rebreanu, *putea să facă orice individ respins la o rubrică „Poşta redacţiei". Un om se preţueşte după gestul său eroic, chiar dacă ar fi împărat sau proletar.*

Că scriitorul român Liviu Rebreanu *a plagiat ordinar* „Cum şi-a cumpărat Badea Csomak o coasă ?", *a plagiat fără dor şi amor.*

D. Liviu Rebreanu *cunoştea opera lui Koloman* Mikszath *o cunoştea pentru că a tradus romanul* „Cavalerii"..

Dar „marele scriitor" n'a vrut de loc să se „explice". Pentruce? Pentrucă trepăduşii literari n'au „operă" *şi* „n'au valoare literară". *Trepăduşii sunt buni pentru „reclamă" şi alte nimicuri. Apoi şi d-nii profesori (sunt profesori de literatura română în România, nu aiurea să se ştie!) I. Byck, N. Creţu, Al. Graur, N. I. Russu, Gh. Şerban şi S. Struţeanu, când au întocmit volumul* „Antologia Umorului Românesc", *volumul II, n'au făcut altceva decât să ne arate până unde poate fi umor unguresc în literatura română, bătută de toţi irozii şi găgăuţii. Iată ca au dreptate ungurii să strige că ei ne-au dat religia, limba, bucatele şi literatura.. Că ei sunt aceia cari ne au primit să le fim slugi, nu stăpâni şi ne-am ridicat coasa neamului peste drepturile sacre ale veacurilor sădite cu puternică cultură ungurească..*

Dacă Liviu Rebreanu *plagia din literatura italiană, franceză sau arabă, era un* act de curaj, *dar* PLAGIAT *din literatura ungurească înseamnă* act de trădare. *Şi* Koloman Mikszath, *se bucură de acolo de unde e şi cere dreptate faţă de un asemenea jaf în* „opera lui". *Ce aţi zice: poeţi, scriitori şi critici români, — ca cel mai mare* „poet ungur" *să plagieze* „Luceafărul" *lui* „Eminescu", *sau chiar* „Cântecul invinsului" *de poetul Voicu Cojocaru ?!..*

Am mai ajunge până la „Liga Naţiunilor", *sau ne-am răzbuna ne mai citind niciodată o singură poemă ungurească...*

Demnitatea literaturii române a fost grav compromisă. Dacă tac şi vor tăcea toţi scriitorii români, apoi să ştiţi că zorile unor alte vremi ne vor îngropa de vii.. Cine va asista la acest tribut, pe care ni-l pregătesc cu toată lauda marii noştrii scriitori şi speranţele neamului acesta încercat. Dacă nu vom şti să smulgem din vreme buruiana rea din ograda literaturii române, apoi să ştiţi că mâine, ne vom pomeni cu toţii pălmuiţi de scriitorii străini, cari ne urmăresc pas cu pas toate manifestările noastre spirituale.

Ion Aurel Manolescu *a gemut şi a gemut fără a fi luat în seamă. Dar să ştie tânărul poet, că acest gest va rămâne piatră de încercare şi muncă pentru viitorul lucrărilor sale, şi toţi scriitorii români conştienţi şi demni n'au decât a-l încuraja, pentru durerea lui*

Iată, un scriitor mic şi fără valoare, cum zic mulţi, iată un suflet sincer şi drept cum ridică oalul după murdăria literaturii română, să vadă şi alţii cum gâlgâie viermii şi cum intră în putrefacţie o operă..

Asistăm neputincioşi în faţa unui „civilizat furt literar", *dar vedem cu această ocazie cum spiritul lui* Mikszath, *n'a găsit un vas de cercetare prin atâtea paiaţe literare, ci prin manifestarea unui duh tânăr şi curat, tocmai pentru ca să biciuiască ticăloşia şi mândria. Iarăşi nu ne vine a crede, că în timpul creaţiunii lui* Liviu Rebreanu, *spiritul lui* Mikszath *să fi făcut un joc de* reîncarnare!...

Asemenea lucrări practice se fac cu ochii deschişi şi în plină luciditate, aşa cum se copiază scrisorile comerciale, simplu şi fără greşală

Ce ne rămâne nouă de făcut? Nouă ne rămâne un idol distrus. Ne rămâne o operă fără valoare, până la noi probe. Ne rămâne o serie întreagă de trepăduşi literari cari nu ştiu încă ce înseamnă demnitate, cinste şi muncă literară, când laudă un oarecare sărbătorit.

Va veni o vreme când îi vom vedea pe arena timpului, fugindu-le inspiraţia şi manuscriptele la cea mai mică adiere a vântului, vom vedea editorii cari vor tipări „ediţia", *cu durere şi chin, că trebuie să înlăture dintr'o* „Antologie a Umorului Românesc", *fantastica schiţă a lui* Koloman Mikszath.

Cântec pentru ploaie

Plouă-afară
Şi în sufletul meu plouă...
Ploaie tristă 'n toamnă nouă...
De ce plouă ?!

Şi norii toţi,
Ce dureri au de 's grei de plâns,
Şi toate lacrimile-au strâns,
Acolo sus ?

E'n ei vre-un dor?
Sau vre-o durere pe pământ,
De cântă picurii de ploaie tristul cânt
Ca de mormânt ?

Sau vor de sus,
De-acolo, dintr'un colţ de cer,
Să fure norii vre-un mister,
Şi n'au puteri ?

Ce timp bolnav !
Şi picurii de ploaie ce dureros mai cântă...
Tristeţea 'n suflet mai adânc se 'mplântă,
Şi mă frământă.

Plouă-afară
Şi în sufletul meu plouă...
Ploaie tristă 'n toamnă nouă..
De ce plouă ?!...

PAUL BĂRBULESCU

Blestem

Trup de bivol, rât de porc
Şi privire de reptilă:
Când spre tine ochii'ntorc,
Că eşti om, îmi este silă.

Fiară care-mi treci prin viaţă,
Aplecat, de rele strâmb:
Vreau să mi te scuip în faţă
Să-ţi mut falca cu-un carâmb

Şi la stâlp să mi te leg,
Târâtură blestemată
Minte fadă, creier bleg,
Rotofei cu burta umflată.

Spurcăciune de păgân
Mergi de-ţi paşte turma iară
Gură-adînc, hoit spân.
Las'frumosu'n astă ţară

Alţii să-l împodobească.
N'a fost dat nicicând năpârcă
Mâna ta să-l pângărească.
Fugi la dracu, ia-l în cârcă!

Pleacă, slugă îmbuibată,
Caută-ţi bârlogu'n besne
Că de te-o ajunge odată
Toată hula, nu scapi lesne.

Tu, semănător de jale,
Şi de furia lor strivit,
In, semănător de jale,
Piele groasă, bot mânjit.

Pâinea lor, sfântă prescură,
Plămădită în plâns amar
Le-ai furat-o dela gură,
Sângerosule tâlhar.

Ai sădit umilei vetre
Desnădejdea în Cel de sus...
Răsplătit vei fi cu pietre
Că norocul ţi-a apus.

Scorpie cu chip de fiară
Gât turtit, inimă suptă,
Piază rea de neagră seară
Te-a ajuns ocara ruptă.

Colindând prin văi pustie
Ticălos şi zdrenţăros,
Nărăvit în preacurvie
Să te văd ajuns la os.

Huiduit, gonit de zor
Plin de colb, de zloată plin,
Să mergi doar într'un picior
Ros de gândul tău hain.

Şi căzând în ceasul care
Tot ce-i rău cu bun îngână,
Peste răni, un pumn de sare
Să te îndoaie într'o rână,

Svârcolindu-te în tină,
Vierme către vierme adus.
...Raza plină de lumină
Ce-o trimite blându'apus

Intr'o limbă de roş jar
Fie atuncea prefăcută
Să te mistue barbar,
Trup cu otravă de cucută.

Din ce-a fost venin odată,
Drumuit în vorbă rea,
Bărdăhan cu piele umflată
Şi ochi răi de cucuvea

Doar cenuşă să rămână
Să duhnească greu prin veac,
Vânturile spulberând-o.
Să n'o lase pentru leac.

Patru colţuri s'o închită
Răsădind-o în bălegar
Ca să crească precăjită,
Mătrăgună, suib avar..

Buhuhu, în noapte amară,
Tot blestemul să te-ajungă,
Veci de veci somnul să-ţi piară
Buhuhu, pe cale lungă...

FOCIONI MICIACIO

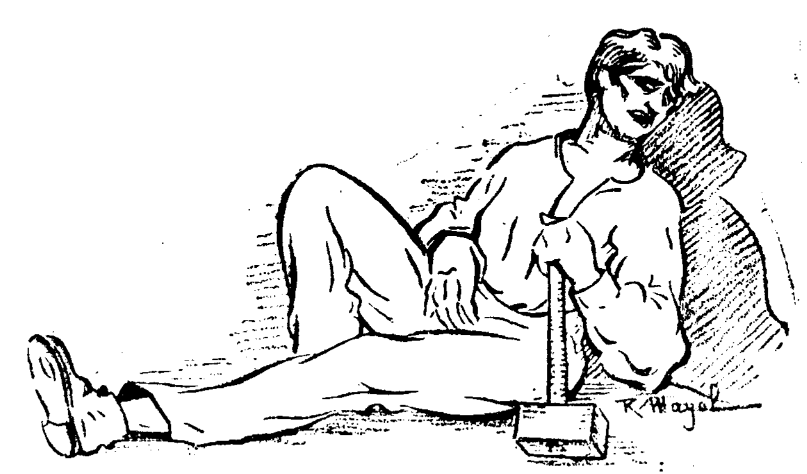

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PACATUL LUI PAUL BOURGET

A murit *Paul Bourget!* Nu ştiu de ce, dar în zilele imediat următoare acestei veşti atât de lapidar transmisă, am avut impresia că totul a fost o glumă nereuşită, o farsă. Intr'adevăr, revistele noastre au tăcut! Au lăsat să le apese şi de data aceasta, pentru a doua oară în acelaş an greul abţinerii dela obiectivitate, păcatul neonestităţii faţă de o muncă titanică. Ce vâlvă s'a făcut atunci, când, *Henry Barbusse* a trecut dincolo de această lume!

Tăcerea de acum a contrastat dureros. *Paul Bourget* a avut aceiaşi vină ca un alt scriitor şi el de valoare universală, *Panait Istrati:* a fost prea sincer!

Iată ce nu li s'a putut ierta niciunuia dintre ei şi iată de ce s'au despărţit de noi fără ca nimeni să-i observe afară de câţiva care de mult şi-au făcut din gândul lor drum de urmat şi au plâns o lacrimă tăcută pentru cei ce le-au fost scânteie de nădejde

Paul Bourget care, născut în 1852, avusese de suferit ruşinea înfrângerii dela 1870, era natural să fie unul din aderenţii declaraţi ai dreptelor revendicări franceze.

La 5 Iunie 1889, cu ocazia apariţiei romanului *„Le Disciple"* care avea să-i consacre celebritatea se adresează astfel *„unui tânăr": „.. Tu numai ai să-ţi aminteşti viziunea cavalerilor prusieni galopând victorioşi între populaţiile pământului natal. Şi din cribilul războiului civil tu nu cunoşti nimic decât ruinele pitoreşti ale curţii de conturi, unde arborii împing vegetaţia lor abundentă printre pietrele arse care iau înfăţişeri poetice de vechi palate, aşteptând ca şi această înfăţişare să dispară. Noi ceilalţi noi n'am putut nici odată considera ca pacea din 71 a aranjat totul pentru totdeauna. Cât aşi vrea să ştiu dacă şi tu gândeşti ca noi!*

Ar putea să se spună că politicul a avut o influenţă nefastă asupra operelor. Dar când o voce autorizată ca aceea a d-lui Gustave Lanson mărturiseşte că: *M. Bourget ne change rien à son art en changeant ses doctrines politiques et religieuses.* (Hist. de la lit. fr. pag. 142, atunci şi această ipoteză cade.

Astfel că în loc de o informaţie scurtă, viaţa şi opera lui *Bourget* trebuiau redate de către cei desemnaţi la noi, să se ocupe cu arătarea adevăratelor valori mondiale, aşa cum meritau, cu atât mai mult cu cât aci viaţa şi năzuinţa omului veneau să încoroneze strădania scriitorului

Genul iubit de *Paul Bourget* a fost în special cel epic: romanul.

Pe rând au apărut: *Cruelle Enigme* (1825), *Crime d'amour* (1886), *André Cornélis (1887)* în care arată ceiace poate da într'un suflet contemporan situaţia lui Hamlet, apoi *Mensonges* (1887), *Le Disciple* (1889) care este azi, în mare parte, considerată ca cea mai bună operă a sa şi care l-a confirmat ca pe maestrul romanului psihologic după *Stendhal, etc.* Pentru cine a citit *„Le Disciple,* modul fin şi subtil prin care autorul a reuşit să arate influenţa nefastă pe care filosoful *Adrien Sixte* o are asupra elevului său *Robert Greslou,* va rămâne pentru totdeauna prezent în memorie.

Prin *„Sensations d'Italie"* a arătat un deosebit talent în descrierea călătoriei

In 1902 apare *„l'Etape"* unde se arată ca predicator de reforme sociale. După cum spuneam mai sus remediile sale sunt revenirea către o Franţă conservatoare pe baze religioase, de autoritate şi ierarhice.

La vârsta de 85 de ani, cel ce a fost idolul literaturii franceze şi apoi europene între 1880—1900, s'a depărtat neînţeles de o generaţie rău intenţionată dar care prin acest gest, nu va putea opri pe cei ce vor citi oricând un volum de-al lui, să aibă un fior de duioşie, semn negândit de aderenţă sufletească.

Talent şi muncă închise în încredere şi dragoste de ţară, acesta a fost păcatul lui *Paul Bourget!*

NICODIM ION MATEI

PORUNCA VREMII minte!...

de MIHAIL STELESCU

Desi niciodată n'am atacat, deşi niciodată n'am căutat polemică, desi ştiu că in ultimul timp conducerea partidului totist a dat ordin ca Porunca Vremii să nu mai fie citită de membrii totişti, totuş mă văd pentru o doua oară insultat in coloanele sus menţionatei gazete.

Prima oară am trecut cu vederea, doarece cu insultele nu poţi polemiza. Dar de data aceasta voiu răspunde — şi ca totdeauna voiu răspunde deschis, fără ocoluri şi dacă va fi nevoie voiu continua.

Mie n'are nimeni cu ce să-mi „astupe gura", cum se obişnueşte a se spune şi proceda în limba gazetărească. Singurele arme ca să fiu redus la tacere ar fi cenzura, închisoarea şi moartea. In ce priveşte moartea, în mod persistent mi-o prooroceşc şi mi-o promit Codreniştii. Am până în prezent un dosar voluminos pus deoparte cu diverse ameninţări iscălite şi anonime. Acest dosar va servi poate mâine la descoperirea autorului moral, a vreunei crime comise şi neizbutite, asupra mea.

Corneliu Codreanu, cavaler de Cernăianca, e bine să nu uite zicătoarea românească: „cine sapă groapa altuia, cade el în ea". Dar să revenim la oaia noastră, la Porunca Vremii.

In articolul meu trecut, făcând o critică a INTREGEI vieţi politice interne, mi-am exprimat completa neîncredere în CONDUCEREA mişcărilor de dreapta. Ziarul „Lupta" a reprodus, după cum era şi firesc, partea privitor la dreapta, ne suflând nici un cuvânt asupra părţii în care acuzam stânga. Era şi normal, deşi nu obiectiv şi atâta vreme cât un alt ziar — nu mă interesează nuanţa — reproduce articole sau pasagii din articole specificând ale cui sunt şi de unde sunt luate, eu n'am nimic de zis.

Porunca Vremii putea foarte bine ca un răspuns dat „Luptei" să reproducă partea finală a articolului meu. Dar în definitiv, faţă de articolele selecte şi de înaltă spiritualitate şi decentă ale „Poruncii Vremii" poate ca al meu era nedemn de o vecinătate aşa de aleasă. De fapt nici n'am pretins aceasta. Dar nu m'asteptam ca să văd că sub pretextul că i se răspunde „Luptei" să fiu eu atacat.

In primul rând un articol ne iscălit. Eu ştiam că numai logodnicii exerciţi îşi ascund numele ca să nu fie prinşi în exercitul funcţiunii. Aş fi vrut să văd măcar curajul afirmării unor inexactităţi şi insulte, faţiş, nu din umbră, ca laşii.

Anonimul din P. V. afirmă că eu sunt un trădător.

Al doilea, că nu aş fi fost conducător al fostei „Gărzi de Fier".

Al treilea, că este o infamie să spui despre „Goga-Cuza, Vaida şi prof. Dan Rădulescu" că ar fi franemasoni.

Voiu răspunde pe puncte.

1) Eu aş fi un trădător!

Ascultă canalie anonimă.

Nu-ţi permit, oricine ai fi tu, orice treaptă socială vei fi urcat, orice pretenţie de cultură ai, să-mi insulţi un nume nepătat şi demn cu epitetul de trădător.

Nu-ţi permit în numele celor 12 ani de luptă neîncetată pe creneluriile românismului. Nu-ţi permit în numele celor trei sute şi ceva de zile de închisoare făcute la: Galaţi, Văcăreşti, Caţul, Bârlad, Telus, Jilava, Râmnicu-Vâlcea, Craiova, şi acum câteva săptămâni în urmă iar la Văcăreşti.

Nu-ţi permit această insultă, canalie anonimă, în numele scurtei, dar activei mele epoci parlamentare, când glasul meu a apărat adeseori dela tribuna Camerei ideea românismului.

In numele zilelor de mizerie şi de muncă pe care le-am trăit pentru a evita compromisul şi a ajunge curat şi cinstit la capătul idealului meu: românismul, nu-ţi permit insulta, canalie.

Nu sunt logodnic de profesie, nu sunt diplomat pensionar, nu sunt întreţinutul niciunui general, nu am mâinile pătate de sânge, n'am exercitat pe nimeni, coloanele acestei gazete n'au sfinţit de ocrotit, atac pe oricine, căci am mâinile libere şi nu sunt legat de nici o chitanţă sau obligaţie bănească.

Iată deci nu permit canaliei anonime să mă facă trădător.

Plecarea mea din Gardă nu poate fi socotită nici măcar ca o trădare. Şi cavalerul de Cernăianca n'are baza morală să mă facă trădător al cauzei Gărzii de Fier.

In primul rând dacă am luat dosarele dela Consiliul de război, privitoare la procesul complotului, am găsi dosare unde trădarea stă etalată pe coli întregi de hârtie şi cari trădători au azi cinste şi onori la cei trădaţi. Se vor găsi pagini de lichelism şi de scăpări prin tangentă şi totuş oamenii aceştia sunt azi consilieri intimi ai Cavalerului de Cernăianca, în timp ce dosarul meu e o frescă de cinste şi de demnitate.

In acea vreme şapte membri din familia mea gustau neplăcerile unor arestări şi închisori cu tot cortegiul cunoscut, iar eu puteam ATUNCI CÂND ALŢII AU TRĂDAT să cumpăr libertatea familiei mele, CĂCI MI S'A OFERIT o ştie bine Cavalerul de Cernăianca şi ştie deasemeni atitudinea mea, de altfel declarată public la Consiliul de război.

Ce mai era de trădat după aceia? Cavalerul de Cernăianca?

Mi s'a pus în sarcină că aş fi vrut să-l omor pe acest cavaler de tristă amintire. Regret că această ideia nu mi-a venit niciodată şi că a încolţit întâi în mintea lui Codreanu, care pe urmă prin căţeluşii lui mi-a atribuit-o. In privinţa acestei chestiuni iată adevărul.

ACUZ PE CONRELIU CODREANU DE A FI INSCENAT CONTRA MEA AŞA ZISUL COMPLOT CONTRA LUI.

Văzându-mă revoltat de ultimile sale isprăvi şi pe punctul de a pleca scârbit, fiindu-i teamă că o mare majoritate din Gardă mă va urma, a dat ordin şi s'a executat (ca totdeauna), ca să se monteze o întreagă poveste şi că mi se atribuie vorbe şi intenţii pe care niciodată nu le-am conceput.

Astfel a creiat între legionari o stare legitimă de revoltă contra mea, făcându-i să creadă că eu aş fi un ambiţios care vreau prin crimă să ajung departe.

Dovezile că totul a fost o poveste sunt următoarele:

1) Am fost eliminat din Gardă cu dreptul de revenire.

Adică în clipa când voiu ajunge prin inactivitate o figură ştearsă şi uitată, voiu fi reprimit.

Să afle Cavalerul de Cernăianca, că am refuzat de mult această complezenţă.

2) Nu mi s'a luat gradul de comandant legionar şi eu ştiu că trădătorii se degradează!

3) Nu mi s'a luat „Crucea albă", o distincţie de virtute şi vitejie.

4) Nu mi s'a luat săculeţul cu pământ, semnul legământului.

Am fost pur şi simplu eliminat TEMPORAR.

Cum se poate ca acel care pune la cale un asasinat contra unui şef de mişcare să capete numai o astfel de pedeapsă?

Cum se face că fratele şefului mişcărei, Horia Codreanu, vine acasă la mine la un interval de 5 luni de zile după ce apăruse „Cruciada Românismului", ca să trateze o împăcare?

Cum se face că elementele care au pregătit complotul, deoarece EU IN ACEL TIMP ERAM INCHIS LA R.-VÂLCEA, sunt azi oamenii de casă ai Cavalerului de Cernăianca?

Eu nu cer alt răspuns dela Codreanu şi dela gazetele lui decât atât:

A stat la Cernăianca? Şi cine e această gazdă?

Să răspundă la această întrebare. Deaceea sunt veşnic ameninţat cu moartea şi discreditat ca trădător, ca să nu mai aibă crezare această întrebare, sau să înceteze de-a le mai supăra urechile.

SĂ RĂSPUNDĂ OAMENII DE CURAJ CE PRETIND CĂ SUNT.

Iată deci sunt făcut trădător de Cavalerul de Cernăianca şi de acoliţii lui.

Dar bieţii oameni uită că ei vorbesc de funie în casa spânzuratului.

Al doilea punct.

Că nu aş fi fost unul din conducătorii Gărzei de Fier.

Cred că e inutil să mai discut o atare chestiune şi mă mir că acel ce scrie nu roşeşte în faţa întregei opinii publice.

Al treilea punct şi aci venim la Porunca Vremii şi la viteazul ei anonim.

Masoneria d-lor „Goga-Cuza, Vaida şi Dan Rădulescu"

Am lăsat dinadins semnele citării ca să se ştie că această înşirare de nume e a Poruncii Vremii, nu a mea.

Eu am spus: Goga-GEORGE CUZA, Vaida, Stan Ghiţescu, Dragoş Protopopescu şi Dan Rădulescu. Mai pot adăuga azi şi pe Flondor dela Rădăuţi.

Deci „Porunca Vremii" punând Cuza în loc de George Cuza, caută să creeze o confuzie, arătându-mă publicului ca un om de rea credinţă. Ce ruşine să se speculeze în fel şi chipuri numele venerabilului profesor Cuza.

In ce priveşte George Cuza, afirm: D. George Cuza în timp ce era secretar general al Ligii Apărării Naţional Creştine, lua parte la şedinţele lojei masonice din Iaşi.

Am declarat acest lucru în parlament şi d. George Cuza mi-a răspuns, afirmativ, spunând că a ajuns la gradul trei şi că nu mai este. Cine o dovedeşte?

Cine ştie legile masonice nu poate crede în cuvintele unui mason către un nemason.

De altfel d. Baron Flondor, unul din şefii partidului „Totul pentru ţară" îmi afirma într'o zi, că masonii nu pot pleca din masonerie, ci numai întrerup cu timpul activitatea. „Loja adoarme", acesta e termenul. O ştia

(Continuare în pag. VIII-a)

Tache Soroceanu

PORTRET

MIC RĂSPUNS LUI G. CALINESCU-ARISTARC

In cel mai proaspăt număr al *„Adevărului Literar"*, la *Cronica mizantropului*, d. *G. Călinescu* dă alarma împotriva scriitorilor noui (*noi*, cum zice d-sa), denunţând metodele întrebuinţate de aceştia în scopul *„desfacerii produselor lor"*. Bineînţeles, sub convenabzilul pseudonim *Aristarc*.

Redau întocmai:

„Un autor e îndreptăţit a spicui părerile cele mai puţin defavorabile ale cronicarilor, sau când acestea s'au produs încă să dea rezumate ale operei în scopul de a trezi interesul publicului. Dar a fi un necunoscut şi a te prezenta dela început ca „scriitor", asta depăşeşte marginile bunului simţ.

Mai departe, d. Călinescu-Aristarc îşi ilustrează textul cu câteva nume, printre cari şi al meu, polemizând cu editorul care m'a tipărit şi care a avut îndrăzneala să scrie negru pe alb şi în chenar, că am talent fără ghilimele câtă vreme dumnealui, mizantropul, crede că n'am de cât talent între ghilimele.

Şi asta încă nu e totul. De am sau nu talent, mizantropului îi este egal. (Deşi mi-l contestă a priori). Dacă n'am decât un volum publicat, rezultă că sunt un necunoscut. Şi dacă sunt un necunoscut, — un astfel de necunoscut — d-sa nu-mi acordă licenţa de scriitor şi protestează împotriva încercării de a mi-o lua singur, răzbunându-se cu altă pereche de ghilimele.

La toate astea, am şi eu de spus câteva cuvinte, tot cu exemple.

Iată, domnule Aristarc: n'ai vrea dumneata să-l luăm nitel de urechi pe un oarecare CÉLINE pentrucă are îndrăzneala să se creadă scriitor, când n'a publicat decât un singur volum? Şi în schimb, n'ai vrea să-l proclamăm scriitor — dar ştii, scriitor, fără ghilimele — pe Rădulescu-Niger, bunăoară, care are la activ vreo douăzeci de volume? Şi asvârlind la coş adagiul *non multa sed multum*, să facem elogiul *cantităţii?*

Şi-mi dai deasemeni dreptate să mor de curiozitatea de a şti un lucru f. f. interesant: acum patru, cinci ani când lansai prea frumoasa şi neasemuit de dulcea dumitale „carte a nunţii", ce erai: scriitor, ori numai „scriitor"?

In ceeace mă priveşte, domnule Aristarc, şi în treacăt fie zis, eu am două volume publicate, nu unul. D-ta însă nu ştii şi eu nu mă supăr pentru asta. Inţeleg, n'ai avut timp să afli. Editura „Adevărul" şi-a înmulţit în ultimul timp tipăriturile.

Oricum, s'ar putea ca d-ta să ai despre mine exact aceeaş părere pe care o am eu despre d-ta. Anume, că scrii prost deşi, crezi că eşti scriitor consacrat. Şi s'ar mai putea ca d-tale să-ţi pese de această părere a mea, tot atât de mult cât îmi pasă mie de a d-tale: precis, cât negru subt unghie. Şi atunci, *personal*, am fi etat. Pentru cei cari mă citesc însă, domnule Aristarc, ţin să se ştie un lucru: că eu sunt scriitor pentrucă trăesc din scrisul meu şi numai din el. (Un trai destul de modest, voiu recunoaşte). Şi dacă e de calitate acest scris, cu atât mai bine pentru mine. Iar dacă e prost, încă nu-mi fac sânge rău pentrucă există la noi atâţia scriitori, nu consacraţi, ci deadreptul iluştri cari trăesc bine din scrisul lor prost — şi pe cari d-ta i-ai lăudat sub numele de CALINESCU şi i-ai înjurat sub cel de ARISTARC sau sub niciunul — încât nu văd deci nu m'aş simţi bine în mijlocul lor, cu toate protestele diverşilor mizantropi cu sau fără *aristarc* în coadă.

Acum, fără a avea aerul că dau sentinţe, cu simplicitatea cu care aş spune un adevăr *„à la Palisse"*, pun această *concluzie* pe cât de elementară pe atât de ignorată de d-ta: există scriitori de talent şi scriitori proşti, indiferent de numărul volumelor publicate şi de intensitatea „circulaţiei" lor.

Şi dilema d-tale: neadmiţând această concluzie înseamnă că eşti mai prost scriitor decât Rădulescu-Niger pentrucă eşti infinit mai puţin cunoscut decât el şi dealtfel ai şi mai puţine volume publicate, — iar admiţând-o înseamnă că eşti ceva mai bunicel scriitor decât numitul, însă cronica d-tale din n-rul cel mai proaspăt al ADEVARULUI LITERAR a fost o inspiraţie nefericită, ca să nu zic altfel.

Alege, domnule *Aristarc!*

Constantin Coman

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRUCIADA SATULUI

Cari sînt vinovații

M'am gândit că despre ce să povestim azi, când știu că mulți priviți cu teamă și numai credeți în nimic din ce vi se spune. Și fiind așa iaca tocmai despre neîncredere o să scriu.

Toată lumea spune despre voi (votanții satelor) că numai puteți fi duși de nas ca altă dată, iar voi singuri vă lăudați că știți deacum ce aveți de făcut.

Eu am să v'o spun pe șleau, nu e niciuna, mici alta.

V'aud de multe ori înjurând stăpânirea dela București. Dumă rog frumos dumitale, cine a ales acea stăpânire? Nu voi?

Si că i-ați ales odată nu-i nimic, îl dator omul să încerce deși e bine să chibzuiască întâi la oricine, că odată nebunu adus stăpân, nu mai scapi de el. Dar marea greșală a voastră, români ai satelor e că nu vă învățați minte și uitați. Dece votați iar cu un partid care știți că nu v'a adus nicinn bine?

Măi fraților, e bine să vă intre în cap că vi s'a dat dela războiu încoace pâinea și cuțitul în mână, dar nu știți ce să faceți cu ele. Apăi degeaba înjurați voi pe oamenii politici, noi i-ați ales, voi i-ați reales și cum vă dă o cinzeacă de țuică uitați nevoile din doi ani de zile și aduceți iar pe dracu în fruntea țării. Ce fel de oameni chibzuiți veți fi, eu nu mă pricep. Cu toate că vedeți partidele cum fură și cum nu fac nimic pentru, țară, voi le votați mereu, le aduceți mereu pacoste pe capul țării.

Apoi ce ar fi să vină unul peste noapte și să vă ia votul din mână și să conducă țara de capul lui, văzând că voi cu votul ați dus-o de râpă? V'ar place? Dar să știți că acel care ar veni nici n'ar mai sta de vorbă cu voi, v'ar face și binele cu sila, căci să-mi fie iertat dar voi nu vă prea cunoașteți binele. Așa fraților și fiindcă tot auziți de dictatură în sus, dictatură în jos, aflați că dictatură înseamnă țara condusă de un singur om, care dictează adică poruncește.

Dictatorul nu făgăduiește nimic, căci el n'are nevoie de voturi, el face și tace, vorba noastră.

Așa că ori vă hotărâți să gândți bine când alegeți vr'un guvern, ori încrucișați brațele și spuneți, nu mai votăm pe nimeni, și poate le-or reveni mintea la cap. Ori căutați să sprijiniți un om cu sufletele voastre, nu cu voturile. Iar dacă mâine veți fi leneși să gândiți și să hotărîți singuri soarta voastră, va trebui să vă supuneți voinții lui și să-l urmați.

Uitați-vă la alegerile parțiale ce vin. Toate partidele care au nenorocit țara dela războiu încoace și acele care au de gând s'o nenorocească de acum în colo, vă îndeamnă să-i votați în județele Mehedinți, Suceava, Arad, Hunedoară și Prahova.

Adică pe lângă cei 380 și ceva de sugători de milioane ai statului care se numesc deputați că mai alegeți unul de fiecare din județele pomenite. Aș vrea să știu cu ce se îmbogățește județul dacă alegeți un deputat nou?

A mers el prost în timp ce nu era? S'a cunoscut așa de mult c'a murit un deputat?

Nu vă luați după vorbele ăstuia nou. Știu că a promis cutăruia post, altuia regularea unui proces, altuia un împrumut, la mai mulți afaceri. Dar credeți că va face ceva după ce se va vedea deputat? Și apoi cât o să fure el, dacă îi dă mâna să făgăduiască și la alții?

Voi țăranii sânteți vinovați, căci alegeți toate lichelele.

Eu vă dau o poartă, nouă celor câțiva care cetiți această „Cruciadă a Românismului".

Nu mai votați, anulați. Să vedem când s'or vedea grangurii fără voturi ce vor face. In orice caz le va mai veni mintea la cap. De noi depinde. Ce-ați cetit aci, duceți mai departe și veți vedea că în binele vostru am avut dreptate.

Dacă n'o veți face, să nu vă plângeți, voi sânteți și veți fi vinovații.

MIRCEA BASARAB

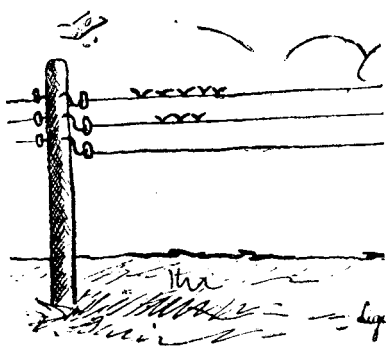

Toamnă...

Putrezesc garoafele'n grădină
Risipind microbi de ftizie pe drum,,,
— Peste anii tinereții mele scrum —
Printre nouri pete sure de lumină.

Cânt prin vântul toamnei melodii..
...Triste prohodiri de îngropare...
Port în mine semne de'ntrebare
Și revolta morții timpurii...

Strâng în pumn petale ofilite
Și potop de lacrime'ncolțesc

Pe ogorul năzuințelor trezite...
Amintiri de eri zadarnic răscolesc,
Mor speranțele de mâine!
'Nn zări privesc
Și nu văd decât cărări cernite.

SEVER N. ȘOFICAN

Cuvinte despre Basarabia

Spuneți-mi voi cei cari nu cunoașteți Basarabia, ce vă apare în fata ochilor când auziți acest cuvânt? Să vă spun tot eu. O biată epavă omenească îmbrăcată în cel mai autentic costum rusesc, cu privirea stuoidă, ținând într'o mână o sticlă de „vutcă" și acum în urmă, de când cu foametea, vr'un mădular omenesc.

Deasemeni nu puteți auzi cuvântul de basarabean fără să vă gânditi imediat la acela de comunist.

Ei bine, voi încerca să vă înfățișez adevărata figură a Basarabiei.

In primul rând, să se știe de la început odată pentru totdeauna că Basarabeanul nu este și nu va fi niciodată comunist.

Acum câțiva ani, când după o absență îndelungată revedeam Bucureștii, mi se puneau întrebări de felul acesta:

„Nu vă e frică să stați în Basarabia?" sau. „Dacă izbucnește revoluția?" ceeace dovedesc că pașnicii cetățeni ai Bucureștiului au o idee cu totul greșită despre „comuniștii" basarabeni.

Totuși am găsit mai mulți comuniști aici decât în Basarabia. Căci cei cari sânt comuniști, constitue numai un număr mic de evrei la orașe.

Țăranul basarabean este total refractar comunismului. Pentru el toată doctrina marxistă se rezumă la un singur lucru: **pământ** colectivizat.

Mai știe, din spusele refugiaților de peste Nistru cu care a de cele mai multe ori rudă despre paradisul roșu destule lucruri care să-l facă să nu și-l dorească la el acasă.

Ceva mai mult. Nu găsim în Basarabia suflete — și acestea nu sunt prea multe — care-și azvârle ochii peste Nistru, așa după cum Ungurii din Ardeal îsi îndreaptă privirile peste Tisa.

In ce privește beția basarabeanului, el nu bea nici mai mult nici mai puțin decât țăranul din vechiul regat. Și aceasta nu e din vina lui. E din cauza acelor ce nu au știut și nu știu nici azi să facă țăranului roman o educație care să-l îndepărteze de pericolul tot mai amenințător al alcoolismului.

Cât despre foamete, aici e o poveste mai lungă.

In adevăr, anul acesta unele județe basarabene au de suferit de pe urma lipsei de ploae de astă-vară. E sărăcie grea. Dar vă rog să mă credeți că, cel puțin pe străzile Chișinăului, n'am văzut încă nici un om murind de foame.

Dacă anul acesta lucrurile stau prost, sunt iarăși de vină acei ce nu știu să valorifice bogățiile acestei provincii așa de mănoasă. Căci dacă în anii trecuți populația ar fi fost îndrumată pe calea unui raționalism în producție, avându-și în acelaș timp asigurată desfacerea protejată de plagă intermediarului parazit, poate lipsurile acestui an, nici nu s'ar fi simțit.

Ceeace nu s'a făcut.

Să vedem cel puțin ce se face azi, pentru rezolvarea problemei.

Nu mai încape îndoială că populația lipsită, trebue ajutată. Dar dacă ea cere Statului ajutor, aceasta nu înseamnă că cerșește.

Basarabia își cere un drept sau o pomană?

In modul cum se „adună" fonduri penru „înfometații" din Basarabia, demnitatea acestei provincii este profund jignită.

Basarabia n-a cerut Statului decât un ajutor **efectiv**, pe care l-ar fi înapoiat cu prisosință.

Ce i-au dat în schimb cei în drept? Liste de subscripție? Dar penru Dumnezeu noi n-am cerșit!! Nu cerem mila nimănui. Rețineri din lefurile bieților funcționari? Nici asta n-am vrut!

Dacă noi n'am avut ce mânca de Crăciun nu vrem ca să flămânzească și funcționarii, care nici așa nu se poate spune că primesc o leafă omenească.

N'am cerut nici spectacol de gală la Operă, sub presidenția de onoare a soției unui om politic care n-are nimic comun cu Basarabia decât faptul de a se fi servit de spinarea ei ca trambulină de căpătuială politică.

Dar dacă trebuia să primim și această palmă, dece s'a jucat tocmai „Boris Godunov"?

Și de ce nu s'a dat un festival cu muzică basarabeană și cu poezii populare basarabene căci slavă Domnului, sunt destule și frumoase?

Dece această legătură între foametea Basarabiei „românești" și opera „Boris Godunov"?

Și tot noi suntem acuzați de șovinism.

Dar care sunt rezultatele acestor înscenări pentru „fericirea" Basarabiei?

Nu se văd! De atâta timp de când se vorbește despre sărăcia de aici, vedem că cu toate „sacrificiile" făcute nu s'a ajuns la nici o îmbunătățire.

Și spectacolul nu încetează. Probabil că nu s'a aruncat destul praf în ochii înlăcrămați ai bietilor Basarabeni.

Socotim deci totul ca o nouă acțiune demagogică.

Problema este însă mult mai serioasă. Ceeace vedem este numai un aspect al ei. Se cere aici o administrație cinstită și cu rost. Altfel nu se va rezolva nimic.

Atunci când oamenii politici, care azi conduc Basarabia, vor aplica formula: **Muncă, Cinste Adevăr**, numai atunci se vor putea pune în valoare bogățiile acestei provincii, care singură ar fi în stare să susțină anemicul și mult discutatul nostru buget.

Celor ce nu cunosc Basarabia, îmi permit să le dau un sfat: Să nu se mai ia după povești și după note de călătorie — ca și când Basarabia ar fi o colonie pierdută la marginea lumei.

Să vină să ne vadă.

VASILE C. DUMITRESCU
corespondent de Chișinău

CARNET

Lucia Dragomirescu are șaptesprezece ani și câțiva litrii de sânge cald în vine. Nu o cunosc. Trebuie să fie una din acele frumuseți slave, întâlnite în cărțile lui Cib Mihăescu foarte dese ori... Inchid ochii și mi-o închipui.. Parcă îi văd zâmbetul ciudat și obrajii palizi și ochii ușor încercuiți de cearcănele aproape vinete.. Trebuie să fie o fată frumoasă Lucia Dragomirescu... Mi-e drag necunoscutul pe care îl încerc acum, cu degetele sufletului... De aceia cel mai frumos gând pe care îl pot făuri în clipa asta în care încerc să o aduc alături de mine îl închin fetei dela Bălți pe care nu o cunosc și de care mi-e dor..

Lucia Dragomirescu este totuși o isbândă. Nu presează flori în cărți cu poezii și nu ascultă toamna cu brațele rezemate de o fereastră pe care doarme o pisică, după cum glăsuește ultimul tangou la modă... Lucia Dragomirescu nu-și mușcă nici buzele nici sufletul în fața vieței. Stie să nu se încline și să nu facă mofturi inutile... Pentru asta Lucia Dragomirescu este o eroină. O spun convins că nu mă înșel... Dacă ea crede altfel să-mi scrie.. Pe cuvântul meu că am să-i răspund..

Lucia Dragomirescu era elevă în clasa VI-a la liceul „Domnița Ileana" din Bălți. O doamnă profesoară din acelea învățate să se îngroape înainte de-a muri, i-a zărit într'o bună zi prin ochelarii înrămați cu venin, frumusețea... Era prea minunat proaspăt zâmbetul fetei dela Bălți pentru ca doamna profesoară să nu-și muște buzele veștede. De aici începe povestea... Doamna profesoară și-a întins pulpele urii în mlaștina celor câtorva foi de catalog.. Eleva a crezut întâi că e glumă, pe urmă a văzut că lucrul devine serios și în cele din urmă s'a hotărât.. N'a vrut să se sinucidă.. Avea sânge prea cald în porumbelul sufletului.. Lucia Dragomirescu și-a aruncat cărțile și-a părăsit pisica din fereastră și orașul natal și a plecat... Unde? Nici părinții, care beneficiind de o zâmbitoare stare materială au instituit un premiu de 50.000 de lei celui ceva reuși s'o găsească, și nici ziarele nu știu.. Lucia Dragomirescu și-a îmbrățișat tinerețea și s'a dăruit neprevăzutului... Atât știm precis și, de fapt, atât ne și interesează..

Moraliștii, pensionarii și romanticele colege ale Luciei, vor marca prăbușirea unui destin, fără doar și poate... Vreun poet ftizic din orașul acela cu oameni de carton și noroi, va scrii poate o elegie pentru un suflet dus pentru totdeauna.. Profesoarele Luciei vor rânji mulțumite că și-au făcut încă odată datoria... Societatea și-o va închipui pe Lucia Dragomirescu în ghiarele desfrâului, undeva într'un bordel cu domnișoare multe și cu dragoste fardată și taxată la centimă..

Găsesc că gestul Luciei Dragomirescu este din cap până'n picioare simbolic... Inseamnă un elocvent spate întors unei școli putrede și înseamnă o verigă ruptă din lanțul unei vieți mecanice, încadrată în principii și tradiții ce merg cu o sută de ani în urmă...

Pentru sângele tău de rusoaică, un gând bun... Pentru stepa privirilor tale, un zâmbet.. Pentru surâsul buzelor tale, o sărutare a unui prieten depărtat, care crede în tine Lucia Dragomirescu, ca în cea mai veche dragoste a lui...

Rândurile mele de-acum, o fluturare de batistă lângă fereastra depărtărilor tale..

Viață bună, Lucia Dragomirescu!...

ION-AUREL MANOLESCU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cronica studențească

Cuvânt pentru început

Peste sbuciumul lui 1935, la capătul lui de drum, s'au aruncat cuvinte multe de isgonire. Fiecare ramură de activitate a fost reluată și răstâlmăcită arătându-i-se păcatele și dându-se soluții pentru anul ce venea. O singură categorie a fost aproape complect uitată: studenții! Și cu toate acestea aci trebuia să vină pana bocitoarelor de meserie, aci să plângă și să caute remedii.

Dacă până acum s'a vorbit de o criză a burgheziei, azi, este sicert, că trecem printr'o lipsă îngrozitoare de adevărați intelectuali români.

Cauzele sunt puntea de legătură ce-i desparte de bacalaureat, facultatea.

De ani de zile, studentul este primit cu entuziasm de către partidele politice. I se arată starea mizeră a țării, starea lui materială și este atâtat la revoltă mai înainte de a-și putea da seama contra cui și pentru ce. Marile nemulțumiri cari, produs-a cu totul alter cauze, împiedică drumul studentului pentru o mai ușoară posoibilitate de a se educa, sunt puse în legătură cu interesele mici și meschine ale diferitelor grupări care, după ce le-au atras, îl fac să urmeze apoi — vrând, nevrând, — calea spargerilor de geamuri și a închisorii.

*

In rândurile ce vor urma, vom încerca să schițăm o imagine a anului studențesc trecut. De asemenea cronicile ce vor urma vor rămâne coloană de alarmă, sau de încurajare când studenții se vor regăsi pe ei însiși și acest lucru nu cred că va întârzia mult. Dacă vom reuși sau nu să fim de folos, vom vedea mai târziu. In orice caz, este prima cronică studențească, scrisă nu de meșterii frazelor de atracție ci de un luptător care trăește în mijlocul celor despre care scrie

*

Anul 1935 a început printr'un „mare congres" ținut la Craiova. Deoarece totul fusese aranjat astfel încât să există (afară de 2—3 excepții) o singură opinie, orice comentariu asupra necesității unor astfel de adunări studențești, devine de prisos.

Intr'adevăr, nu orientarea politică trebue să primeze într'o astfel de întâlnire ci, din colectivizarea păsurilor tuturor, să tășnească nevoile de redresare. La astfel de întruniri, de oarece sunt atât de rare, țara întreagă are privirile îndreptate într'acolo. Și atunci este singura ocazie de a fi ascultat.

Ceiace se face de câțiva ani încoace cu congresele este foarte dăunător în primul rând pentru întreaga studențime și apoi se scoboară însuși prestigiul acestei adunări.

De atunci și până la examene, nimeni n'a mai spus sau scris nimic despre cele ce se petreceau la facultăți și tocmai în acest răstimp erau mai multe de spus. Lipsa de posibilități materiale, taxele exagerate, desinteresul profesorilor, specula de cursuri, veșnica atâtare a studentului și scoaterea lui din biblioteci, iată subiecte — și sunt încă foarte multe altele, — care ar fi trebuit să fie nestinsă luarea aminte asupra studenților a celor de sus. Ziarele noastre n'au făcut-o! S'au mulțumit să primească manifestați de simpatie sau în cel mai bun caz să anunțe vre-o grevă.

Tot anul acesta d-l Traian Cotigă *a părăsit conducerea Uniunii Naționale a Studenților Creștini Români, rămânând doar membru de onoare. Locul d-sale a fost ocupat de d.* Furdui. *Mărturisim că regretăm plecarea d-lui Cotigă din fruntea acestei organizații studențești căci, orice critică i s'ar aduce, d-sa are meritul de a fi fost un conducător și pe câte se poate un călăuzitor cinstit al cauzei pe care o conducea. Noul ales este o persoană necunoscută, sau mai clar spus manifestată doar pe tărîm politic. Tocmai de aici vine neîncrederea noastră în posibilitățile d-sale de realizare. De cele mai multe ori politicul, mai ales când i se adaugă patima tinereții, devine o piedică puternică în calea slujbei profesionale.*

Obiectivitatea ne obligă însă să nu criticăm încă. Așteptăm, poate totuși va realiza ceva.

In sfârșit, în ajunul vacanței, a isbucnit pentru o zi, greva la facultatea de Drept din București. Este cunoscut tuturor nedreptatea care s'a făcut prin introducerea doctoratului obligator și a anilor de practică ce fac această specialitate inaccesibilă oricărui student mai sărac.

Greva era deci perfect justificată. Conducătorii ei însă și cu ei majoritatea studenților, au arătat și de data aceasta confirmadea a ceiace ne temeam: lipsa curajului de răspundere, lipsa de solidaritate, lipsa de conduită. Toate acestea au făcut din greva dela Drept cea mai rușinoasă palmă pe care studenții și-au dat-o.

Ceiace oamenii chemați prin cultură și posibilități de a scrie n'au avut curajul să afirme, s'a ridicat impresionantă la prima ciocnire cu realitatea: desorganizarea sufletească și-as pus cuvântul.

*

Odată cu noul an cerem studentului să se scuture de tot ce-i înconjoară și să se privească cinstit, așa cum îl știm.

Să nu se mai lase entuziasmat de orice cuvânt, ci calea aleasă — căci până la urmă desigur că trebue să adere — să fie cea a convingerii.

Astfel vor corobora conștiința lor cinstită pe muncă din care se va trasa veșnic adevărul. Criza de intelectualitate ce astăzi este atât de acută, doar ei o pot rezolva. Desinteresul altora față de adevăratele lor dureri, promisiunile niciodată îndeplinite, să le fie lecție și bici de trezire.

Dorim studenților un an de renaștere!

CRONICAR

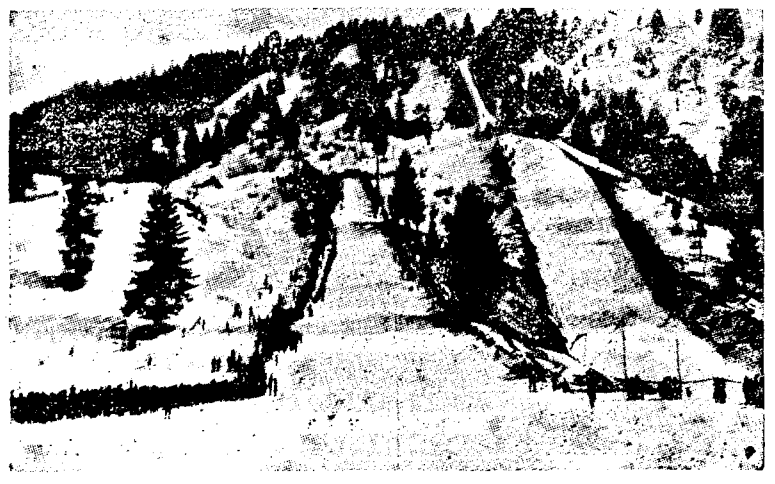

Muncitori ! Spre noi orizonturi

In alte țări se depun străduințe mense de a se organiza viața socială pe noi baze cari să asigure țării reorganizarea economiei naționale iar cetățeanului posibilități de viețuire demnă și muncă cinstită.

In România conducătorii, politicienii veroși își pierd vremea cu lupte de gașcă și pentru ciolan, răstoarnă tot ce bine a clădit adversarul și îndoapă cetățenii îngăduitori cu impozite câinești și legi — paleative cu chiverniseli pentru respectivii agenți electorali. E prea mult și totuși e bine să pomenim aici și de acele legiuiri șterpelite din ochi, pe apucate de la vecin și aplicate anapoda și să pomenim faimoasele doctrine politice importate de la răsărit ori de la apus — toate cu rost de a schimba pielea lupului — tot pe spinarea și punga muncitorului român îngăduitor până la fund de temniță (a nu se uita Grivița).

E bine să avem înaintea ochilor toate acestea atunci când înregistrăm și ne bucurăm de cinstea și străduințele spre noui orizonturi — ale altora.

*

Pentru muncitori, pentru slujbași umili — la noi — ce s'a făcut? Nimic altceva decât câțiva „în pâine" și legi proaste — Fierarul Mirescu azi deputat, cu jetoane și voiajuri. Faimoase asigurări sociale forțate si Cunești, Enești etc. Legea protecției muncii naționale — cu „zimți" și antisemitism guvernamental, Legea străinilor cu mai mulți străini decât în anii trecuți, 8 ore de lucru care binecuvântate de ministerul muncii chiar la D-lor în birouri sunt 12, — asigurări agricole de stat cu viitoare căpătuieli pentru tot felul de Cancicovi și alte multe asemeni năsbâtii.

*

Ce se face în alte părți pentru muncitorime? Mult, foarte mult și bine chibzuit — și e de datoria noastră — cronicari conștiincioși să înregistrăm ce alții înfăptuesc pentru muncitorime și să comentăm aceste înfăptuiri pe cari le privim prin prizma posibilităților ce le-ar putea avea la noi.

*

Ne vom ocupa astăzi de Codul Social*) *redactat de către* „Uniunea de studii sociale" din Malines (Belgia) *înființată în 1920 de* Card Mercier *ca o urmașă a Cercului de studii din* Fribourg *(1824-1894) această „Uniune de studii sociale" are reprezentanți din întreaga Europă occidentală: savanți, profesori universitari, doctori avocați, industriași etc. și studiază comparativ și amănunțit toate problemele sociale ce se ivesc. Rezultatul acestor studii sunt redactate apoi sub formă de paragrafe în* Codul Social.

Oprindu-se la problemele muncitorești, găsim următoarele concluzii juste cari trebuesc luate ca bază în toate viitoarele legiuiri muncitorești:

1) Organizarea socială trebue modificată astfel încât să treacă de la faza sindicală la faza corporatismului economic.

2) Muncitorimea trebue deproletarizată. Soluția: favorizarea prin toate mijloacele legitime a ascensiunii muncitorimei la proprietate.

3) Transformarea cel puțin în parte, a salariului în asociat (acțiunea muncă)

*Singure aceste trei elemente cardinale vor permite în viitor economiei naționale o justă repartiție, rectitudine și echilibru social *) și au merit de frunte că pot fi realizate ori unde, pe terenul industrial și agricol — printr'o simplă lege aplicată cinstit și fără prejudicii pentru vre-una din părți. Art 154 din acest cod social, precizează:*

„Instituțiunea salariatului nu este prin ea însăși nedreaptă, și ar fi o eroare de a căuta să-i substitue sistematic între capitaliști și muncitori un regim de societate care ar avea de împărțit câștiguri și pagube. Mai apropiat condițiunilor actuale ale vieții sociale este de a tempera în măsura posibilului, contractul de salariat prin elemente împrumutate contractului de societate: Pariciparea lucrătorilor la capitalul întreprinderilor, acționariatul corporativ acționariatul gratuit al muncii, participarea la beneficii, delegațiile personalului în consiliile directive iată multiplele mijloace cari pot transforma salariul în beneficii".

Introduse cu prudență — sunt singurele posibilități de a pacifica raportul dintre capital și muncă.

Dar mai mult încă, acest cod social dă soluții eficace și pentru coordonarea și organizarea profesională (a nu se confunda cu cel politic) a corporatismului economic.

Acesta erijează societatea profesională în corp de drept public, având puterea de a stipula toate măsurile ce privesc buna starea membrilor breslei Astfel corporația limitată în domeniul economic este industria organizată prin deciziunile comune ale lucrătorilor și patronilor, disciplinată prin reciprocitatea concursului interesaților.

Actualele organizații muncitorești separate în conduși și conducători se distrug ocolind o unire prin solidaritate, dictată de interesul comun.

Ar fi singura metodă de colaborare durabilă căci la îndoita solidaritate a patronilor, între ei și a lucrătorilor, între ei corporatismal economic suprapune o a treia: solidaritatea patronilor cu lucrătorii *for tuită de necesitatea reciprocității.*

Astfel înțeleasă, organizarea corporativă — ne fiind dependente de forma de guvernământ — au sorți de izbândă.

Aplicat la noi — coorporatismul economic ar împiedica influența ruinătoare a politicianismului asupra muncii.

Muncitorul conștient și patronul cinstit nu ar mai duce între ei lupta de subjugare și absorbire, căci uniți prin aceleași interese vor trebui să participe efectiv la construcția economiei naționale în propriul lor interes.

Dar asupra acestor probleme vom mai reveni

MARIUS BEJAN

Bibliografie:

*) Codul Social din Malines Paris 1934.

**) Dr. G. P. Gheorghiu: Pacificarea claselor sociale: Buc. 1933.

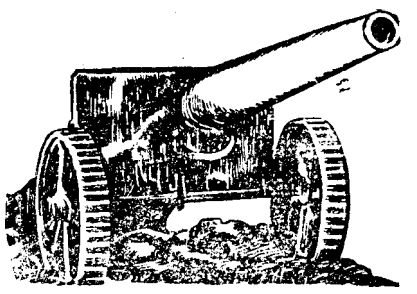

Viața agricolă

O sărbătorire

Din inițiativa domnului inginer agronom D. Teodoru, seria 1910 a școalei superioare de agricultură Herăstrău și-a sărbătorit, de curând douăzeci și cinci de ani dela terminarea cursurilor.

A fost una din acele întâlniri care îți umple sufletul. Tinerii de acum 25 de ani porniți cu flacăra vârstei în priviri, s'au revăzut căliți de experiența vieței și de truda zilnicei frământări către mai bine. Și ochii umezi au vorbit mai mult decât ori care alt semn și decât ori care alt gest.

Festivitatea a decurs în modul următor.

Sâmbătă 14 Decembrie foștii colegi s'au întrunit la Institutul **de cercetări Agronomice la ora** 3 jum. p. m., s'a vizitat, în grup ferma Băneasa a academiei Agricole. Apoi s'a vizitat amănuntit Institutul care, prin laboratoarele lui și prin aparatele lui stă pe picior de egalitate cu toate celelalte institute similare de peste graniță. Creiat și condus de domnul prof. Ionescu Sișești, **institutul de cercetări Agronomice** este una din realizările **spirituale și practice cu care ne putem mândri. Modul accidental în care sânt executate lucrările de specialitate, impune și impresionează. Dar, despre această înaltă instituție de cultură Agricolă ne rezervăm dreptul de a vorbi mai pe larg într'unul din viitoarele noastre numere.**

Explicațiile au fost date de d. profesor Traian Săvulescu și de asistenții domniei sale.

După aceia a fost vizitată și Academia de înalte studii Agronomice fostul institut de educație profesională al acestei serii.

*

La ora 8 jum. foștii colegi s'au întrunit la o masă colegială într'unul din saloanele de sus ale localului **„Carul cu bere"**.

Inainte de masă dl ing. **Insp. D. Teodoru** — sufletul sărbătoririi face apelul seriei 1910.

Răspunsul din 57 absolvenți numai douăzeci și patru. După aceasta vorbește șeful promoției domnul **N. Dăscălescu**, actualmente director general al direcției contabilității din ministerul Agriculturii.

Domnia sa, începe cerând participanților o clipă de reculegere pentru camarazii morți. A evocat lupta dusă de colegii promoției pe ogorul agriculturii aproape totalitatea colegilor acestor serii ocupând cele mai înalte demnități în erarhia administrației agricole de stat; mulți dintre colegi ocupându-se și pe ogorul practic al plugăriei, ca o frumoasă și înaltă situație socială în lumea plugarilor români.

Domnului Dăscălescu i-au răspuns domnii Caviona și Adam Ivănescu, care au elogiat deasemeni eforturile către mai bine ale acestei serii.

REPORTER

A APARUT

FRANTURI DE SUFLET

poezii de

CONSTANTIN BARCAROIU

în Colecția ADONIS

20 Lei exemplarul

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VIAȚA POLITICĂ

Ceva despre Japonia

Japonia, țara tuturor miracolelor ocupă astăzi un loc de frunte în istoria popoarelor.

Și aceasta datorită puterii de muncă, profunzimei de caracter, spiritului de sacrificiu și gândire, de o factură înaltă și cu totul personală, trăsături caracteristice japonezilor.

Toată lumea știe astăzi că în arhipelagul nippon 70 milioane de suflete, pregătite serios pentru viață, trăesc într'o civilizație perfectă, care însă n'a viciat întru nimic fondul solid a cărei obârșie se confundă cu secolele.

Natura popoarelor orientale și în special a japonezilor este mult mai serioasă decât a occidentalilor și aceasta din cauza lipsei de interes ce o au pentru bani.

Fiecare lucrează pentru familie.

Individualismul occidentalilor recunoaște separarea de interese între tată și fiu, între soț și soție, pe când ei susțin că interesul familiei și al membrilor ei este un tot omogen.

Aceasta este marea familie al cărui șef suprem este Împăratul.

Budhismul, geneza codului de onoare — care le procură sentimentul de încredere calmă în destin, supunere liniștită în fața inevitabilului și sânge rece în fața pericolului sau a nenorocirii — prin metoda lui de contemplațiune îi pun în armonie cu absolutul: disprețuirea vieții cu toate tentațiile ei și primirea în mod prietenos a morții.

In programul educației lor, reflectarea asupra morții joacă un rol desăvârșit, inițiindu-i chiar asupra ceremonialului sinuciderii.

La vârsta când tentațiile vieții amăgesc inima și simțurile, tinerii învață în ce atitudine și urmând căror rituri trebue să moară un membru al unei familii onorabile.

Toată istoria umanității japoneze este legată în mod indisolubil de natură.

In nici o altă parte a lumii umanitatea nu a suferit atât de mult ca în Japonia din cauza furiei neiertătoare a fenomenelor naturii, ceiace a influențat în multă măsură asupra tăriei caracterului nipon.

Aceste catastrofe au contribuit la disciplinarea poporului japonez, făcându-l serios și gata să accepte orice destin. Și cu toate acestea au o viață liniștită și frumoasă.

Fericirea lor în lumea aceasta depinde de a acelora ce îi înconjoară și aceasta ca o consecință a răbdării și sacrificării egoismului lor.

Educația, onoarea și în special controlul de sine, fac imposibilă o atrofiere a formelor lor de gândire și sentiment.

Concepția filozofică a nipponilor, seninătatea cu care privesc viața, credința neștirbită în viața viitoare, au stat cândva și la baza creștinismului.

Excelența Sa S. F. PIKA

Informații cruciate

Până la 15 Ianuarie 1936 se vor înainta de către absolut toate organizațiile rapoartele de activitate, clare, precise și reale.

Dela Centrul de studii

Duminică 12 Ianuarie se redeschide seria de comunicări ale Centrului de studii.

Ședințele publice se țin Duminică între 4 și 5 p. m. în sala de festivități a redacției **Crucia dei Românismului** din Calea Victoriei 142.

Dăm mai jos seria comunicărilor până la 9 Februarie inclusiv:

Duminică 12 Ianuarie d-l **MIHAIL STELESCU** despre **„STATUL TARANESC".**

Duminică 19 Ianuarie d-l **MIRCEA MATEESCU despre: Raportul dintre creația individuală și creația colectivă.**

Duminică 26 Ianuarie d-l **PAUL BARBULESCU** despre: **Gazetarul profesionist și gazetarul scriitor.**

Duminică 2 Februarie d-l **NICODIM ION MATEI** despre: **Presa minoritară în raport cu cea autochtonă.**

Duminică 9 Februarie d-l **ALEXANDRU TALEX** despre: **Presa în viitorul stat Cruciat.**

Cronica externă

Deși nimic nu pare a se fi schimbat, totuși hipertensiunea nervoasă a statelor a slăbit.

Nu se mai aud de la o vreme încoace cuvinte atât de grele și nici nu se mai vorbește cu atâta convingere de sancțiuni ucigătoare.

Cu toată ridicarea la rangul de ministru plin a d-lui Eden, cel mai înverșunat dușman al Duceiui (din cauza unui conflict personal) situația însăși pe care o ocupă, și în plus domolirea opiniei publice engleze, au început și vor tempera și mai mult impulsivitatea acestuia.

Manevrele extremei stângi, a masoneriei și a pescuitorilor în ape turburi, am dat greș în Franța. Politica de împăciuire și de cumințenie a d-lui Laval au impresionat și pe Engleji.

Spania, la rândul ei, prin răspunsul dat Angliei, în privința eventualului sprijin naval, prin care ridică chestia Gibraltarului a ajutat și ea mult la micșorarea trufiei albionului.

Problema sancțiunilor petrolului deși se mai vorbește de ea, va mai fi amânată multă vreme, până ce la urmă se va volatiliza complect.

Insăși opoziția crescândă în sânul guvernului englez îi micșorează autoritatea.

Greșeli esențiale ca cele comise se plătesc — și nu ar fi de mirare ca nu peste mult timp, conflictul italo-abisinian să redevie ceea ce ar fi trebuit să fie de la început, o problemă personală a nevoilor Italiene, unde statele, sau marile puteri, **Europene, să aibă alt amestec decât acel, al apărarei intereselor lor locale.**

Ar fi obținut cu siguranță și participanții însemnate în exploatarea bogățiilor Etiopiene.

De alt fel Statele Unite, unde propaganda Engleză pentru anularea sancțiunilor, a fost cea mai intensă pare a se deroba de la aceste metode. Decretarea unei neutralități perpetue, în eventualele conflicte Europene, ar însemna și refuzul boicotărei unui stat în folosul altuia. In acest caz, ori ce sancțiune rămâne o ficțiune, din punctul de vedere practic. Va apăsa însă greu asupra acelora ce vor continua să insiste asupra lor, și vor slăbi și nemulțumi acele state care le vor aplica de bună voe, sau de nevoe.

De altfel Anglia a primit răspunsuri similare cu cel Spaniol și de la Greci și de la Turci. De acord cu o asistență mutuală navală în caz de agresiune, ele ridică însă chestiile cari le sunt aproape. Că o fi Dodecanezul sau alta, principiul interesului superior al fiecărui stat primează și amiciții și recunoștință.

Cum toată frământarea ce domină politica internațională, nu este în fond altceva decât lupta dusă de internațională prin masonerie, contra sentimentelor

crescânde și conștiente a naționalismelor, Germania a și căutat și câștigat prietenia Japoniei.

In Europa ea și-a asigurat aproape complect locul pe care îl revendică și la care avea foarte mult drept să aspire. Pentru a slăbi și a încercui Rusia ea a câștigat mai întâi sprijinul și alianța Poloniei, iar acum pe a Japoniei.

Pentru a contra balansa această forță uriașă, Rusia caută acum o alianță cu toate statele musulmane. In plus prin această apropiere ea ar amenința din nou dominația Engleză în Indii. Nu trebue uitat că acei cari au rezistat cel mai mult și au respins în atâtea rânduri pe primii ocupanți europeni în India au fost ei. In chipul acesta Anglia este pusă între ciocan și nicovală. Pericolul viitor pentru ea este tot atât de mare din partea Japoniei ca și din cea Ruso-Musulmană. A merge cu Rusia e contra tradiției ei, așa că va trebui să ajungă la o înțelegere cu Japonia și deci ipso facto direct cu Germania.

Ori cum s'ar învârti lucrurile atât Franța cât și celelalte mari Puteri trebue să conteze și să caute o cale de mijloc care să apianeze asperitățile dintre ei și poporul German.

Credem că de altfel și Germania a înțeles acum în urmă acest lucru și că foarte curând, prin schimbările radicale ce vor avea loc atât la conducerea ministerului lor de externe cât și în personalul diplomatic, vor da ocazia la discuții mai prietenești, cari vor putea transforma ficțiunea Păcei într'o realitate.

C. CARAGEA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Din trecutul lui Stalin

„Azi, Stalin este stăpânul atotputernic al Bolșevicilor. Litwinoff-Finkelstein - Wallach - Meer - Graf - Poliansky *a fost prezident al Societății Națiunilor la Geneva. Oameni de stat și diplomați se duc în Rusia și caută să câștige favoarea lui Stalin oameni de stat și diplomați fac temenele adânci lui* Litwinoff-Finkelstein.. *De aceea e oportun să se plece insă odată asupra circumstanțelor precise ale prădării unei bănci din Tiflis care a avut loc în 1907 și la care a luat parte activă* Stalin și Litwinoff-Finkelstein. *Ne vom referi la un articol din 19 August 1931 publicat în ziarul evreesc scris în limba rusă „Sevodina" care apare la Riga. Iată rezumatul:*

Koba *(nume sub care Stalin era cunoscut altă dată de membrii partidului său) începu să pună în aplicare ordinele șefului partidului său. Mai întâi luă un alt nume* Nitche radze. *Sub acest nume conduce muncile combatanților revoluționari. Nitcheradze găsi imediat un conducător capabil pentru organizarea luptei; fu armeanul* Petrossian, *fanatic și militant comunist convins. El ascultă orbește de Stalin.*

Petrossian *care luă numele de* Kamo, *începu să recruteze membrii partidului de lupta. El se ocupa mai ales de femei. Recrută câteva georgiene care primiră misiunea de a lega relațiuni în anumite locuri determinate pentru a se edifica asupra transportului banilor. Aceste femei trebuiau „să se marite" cu funcționarii băncii statului și a visteriei pentru a exercita mai bine controlul.*

Când organizarea detașamentului de luptă fu gata — acest detașament avea 75 de comuniști — Kamo *se duse în Finlanda unde* Lenin *îi dete el însuși câteva bombe cu dinamită model macedonean. In posesiunea acestor explosibile el se reîntoarse la Tiflis.*

La 13 Iulie 1907 ora 11 a. m. detașamentul de luptă a lui Kamo execută cu succes prima lovitură.

Sucursala băncii statului din Tiflis primea în acea zi prin poștă 375,000 de ruble în bilete de bancă a 500 ruble sub numerele A. M. N 62900 și următoarele.

Kurdymoff, *casier al băncii statului plecă cu acești bani intr'o trăsură urmată de o alta ducând patru soldați înarmați. Aceste două vehicule erau însoțite de o escortă de cincizeci de cazaci.*

Ajunși în centrul Tiflisului în vecinătatea palatului contelui Vorontzoff-Dachkoff *o bombă fu aruncată cu o forță extraordinară asupra escortei cazacilor. Toate geamurile ferestrelor din apropiere fură sparte de explozie pe o rază de doi km. Aproape în acelaș timp, alte bombe fură aruncate asupra escortei de cazaci în timp ce un grup de trecători începea să tragă lovituri de revolver asupra acestei escorte. Se produse atunci o desordine care degeneră în panică. Casierul fu aruncat afară din trăsura sa și caii porniră conducând această trăsură care, ca prin minune rămăsese intactă. In acest moment un trecător, om înalt (era* Kamo) *se îndreptă spre caii plini de spumă și le aruncă o bombă între picioare. Caii fură sfârtecați de această nouă explozie, trăsura fu răsturnată și spartă.*

Kamo se aruncă asupra vehiculului încă fumegând, luă banii, sări într'un cupeu și fugi trăgând fără încetare lovituri de revolver și lansând încă două bombe mici.

O sută de persoane fură omorâte și rănite în timpul acestui atentat.

Panica fu atât de mare că poliția nu reuși să aresteze nici un agresor.

Lovitura reușise. Partidul lui Lenin *încasă 375,000 de ruble.*

(Service Mondial)

Porunca Vremii minte!...

(Urmare din pag. V-a)

deoarece și D-SA FACE PARTE dintr'o loje adormită.

Ferească Dumnezeu de șarpele adormit la sân.

Despre d. Goga și Stan Ghițescu **chiar CUZIȘTII au dus campanie și au afirmat aceasta, în afară de prezența Domniilor lor pe listele lojilor bucureștene. Au declarat că nu mai sunt? Și chiar dacă ar face-o, pot fi crezuți?**

Când ai călcat icoanele în picioare și adori cultul rațiunii și al „marelui architect", mai poți fi șeful unei mișcări creștine?

Ca om și ca poet și chiar ca român îl stimez mult și-l apreciez pe d. Octavian Goga, **dar să nu se supere dacă nu-l pot admite** ca sincer creștin **atâta vreme cât a fost preotul dogmelor masonice.**

D. Vaida-Voevod **membru în loja Senei, cu firea sa entuziastă poate că n'a luat masoneria în serios, dar mi-e teamă că l-a luat ea în serios pe Domnia Sa.**

Despre d-nii Stan Ghițescu și Dragoș Protopopescu, **văd că Porunca Vremii nici nu încearcă vreo desmințire, deci e ceva cert. Infine, iată doi consacrați.**

Ce mi se va răspunde? Desigur o ploaie de invective, de insulte, de epitete mai mult sau mai puțin grațioase, ori poate direcția „Poruncii Vremii" A FOST SURPRINSA de strecurarea acelei notițe injurioase și atunci o rugăm cavalerește să ne dea numele aceluia care a strecurat notița.

Ceeace ne-a mai surprins a fost că asupra unor afirmații făcute de noi, s'a speculat în sensul că ar fi fost făcute de alții. Nu ne place să se atribuie altora, afirmațiile noastre.

In așteptarea unui răspuns, cer iertare cetitorilor că am fost nevoit să-i plictisesc cu o polemică pe care nu eu am voit-o și nici nu am căutat-o. Dar adevărul trebuia pus la punct.

MIHAIL STELESCU

Lupta CRUCIADEI se dă azi dela margine către centru, adică se pregătesc aripile mișcărei. Abia atunci când aceste aripi vor fi întărite și înmulțite, centrul va intra în acțiune pentru a le coordona și consolida. Deaceia cruciații din țară să lucreze, să nu aștepte salutări de la centru. Să înainteze rapoarte precise de activitate, nu vorbe goale și frumoase.

Abonamentul anual	100 lei
Studenți și muncitori	75 „
Instituții și Autorități	1000 „

IMPRIMERIILE A-B-C s. a. — LIPSCANI, 5.